

Pedagogisch beleidsplan 2024

PESTHUISLAAN 77 | 1054 RJ AMSTERDAM | T. 020-6169383 | INFO@WILLEMIENTJE.COM

Voorwoord

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van Stichting Kindcentrum Willemientje. In de 'Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen' worden op het terrein van de kwaliteit van de kinderopvang beleidsregels voorgeschreven waaraan een kinderopvang moet voldoen. In die beleidsregels wordt gesteld dat een kinderopvang beschikt over een pedagogisch beleidsplan waarin de voor die kinderopvang kenmerkende visie op de omgang met kinderen is beschreven. Het geeft hiermee richting aan het pedagogisch handelen en het pedagogische aanbod en het biedt ouders, stagiairs en andere belangstellenden inzicht hoe wij in grote lijnen de kinderopvang vormgeven.

De wet gebruikt de vier pedagogische doelen van Marianne Riksen-Walraven als uitgangspunt voor pedagogisch beleidsplannen. In dit document lichten wij deze doelen toe en beschrijven wij hoe wij werken aan het behalen van deze doelen.

Het pedagogisch beleidsplan is tevens een belangrijke toetssteen voor pedagogisch medewerkers. Het biedt houvast bij het dagelijkse werk met kinderen en zorgt voor een gelijkgestemde aanpak.

Dit beleid vormt het kader waaraan Willemientje kleur geeft door het beschrijven van haar eigen werkwijze in de dagelijkse praktijk. Deze vertaling van beleid naar de praktijk staat beschreven in het pedagogisch werkplan van de locatie. Dit pedagogisch beleidsplan biedt dus pas een compleet beeld samen met het pedagogisch werkplan van Willemientje.

Inhoud

Inleiding	4
1. Visie en doelen	5
1.1 Visie	5
1.2 Pedagogische uitgangspunten	6
1.3 Pedagogische doelen	7
1.4 Pedagogisch handelen	9
2. Algemeen	11
2.1 Openingstijden	11
2.2 Groepen	11
2.3 Groepssamenstelling	11
2.4 Opvangdagen	12
2.5 Team	12
2.6 Personele inzet	13
3. Start bij en afscheid van Willemientje	16
3.1 Mentorschap	16
3.2 Voorbereiding start en intakegesprek	16
3.3 Wennen	16
3.4 Afscheid Willemientje	19
4. Dagindeling	19
4.1 Dagritme en structuur	19
4.2 Slapen en rusten	19
4.3 Spelen en activiteiten	21
4.4 Open deuren	25
4.5 Uitstapjes	25
4.6 Feest	25
5. Eten en drinken	26
5.1 Uitgangspunten	26
5.2 Gezonden en verantwoorde voeding	27
5.3 Waarden en normen	27
5.4 Baby's en voeding	27
5.5 Kinderen van 1 tot 4 jaar	28
5.6 Trakteren, feestdagen en andere vieringen	29
5.7 Allergieën	29
5.8 Voedselveiligheid	29
6. Waarden en normengevoelige onderwerpen	30
6.1 Verschonen, zindelijkheid en toiletgebruik	30
6.2 Seksuele ontwikkeling, intimiteit, voortplanting	30
6.3 Verkleden	31
6.4 Onderlinge conflicten	31
7. Informatie-uitwisseling	33
7.1 Volgen van het kind	33
7.2 Oudercontacten	34
7.3 Overdracht basisschool/ buitenschoolse opvang	36
7.4 Extra dag/ ruildag	36
7.5 Oudercommissie	37
7.6 Ouderbijeenkomsten	37
7.7 Klachtenprocedure	37
7.8 Vertrouwenspersoon	37
7.9 Privacy	37
8. Veiligheid, hygiëne en kwaliteitszorg	38
8.1 Zieke kinderen	38
8.2 Zorgprotocol	39
8.3 Vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling	40
8.4 Beleid Veiligheid en Gezondheid	41
8.5 Inspectie Kinderopvang	41
8.6 Bedrijfs hulpverlening en EHBO	41
8.7 Afspraken en regels voor medewerkers	41
8.8 Interne overlegstructuur	41
8.9 Deskundigheidsbevordering	42
8.10 Klanttevredenheid	42

Inleiding

Het pedagogisch beleidsplan gaat in het eerste hoofdstuk in op onze visie en licht toe wat onze pedagogische uitgangspunten en doelen zijn. In de rest van het document geven we aan hoe we werken aan het bereiken van deze doelen. Zo wordt o.a. uitgebreid ingegaan op het belang van goede interactievaardigheden, worden de randvoorwaarden voor kwalitatieve kinderopvang toegelicht en komt het belang van goed wennen aan bod.

Willemientje blijft volop in ontwikkeling en dit document is daarop geen uitzondering. Wanneer we het nodig achten passen we het aan. Het document wordt in elk geval jaarlijks opnieuw bekeken en waar nodig aangepast. Hierover geldt uiteraard het adviesrecht van onze oudercommissie.

Alle protocollen waarnaar wordt verwezen in dit document liggen ter inzage op de locatie en kunnen op verzoek altijd worden ingezien door medewerkers en andere belangstellenden. In 2024 worden alle protocollen toegevoegd aan ons intranet 'Mientje' dat we in samenwerking met Kinderopvang Academie bouwen.

Voor de leesbaarheid hebben we gekozen voor bepaalde woorden of termen. Daar waar wij spreken over ouders worden ook verzorgers bedoeld. Als we hij/hem/ zijn gebruiken bedoelen we ook zij/haar/haar en die/hen/hun. Een pedagogisch medewerker wordt bij ons 'juffie' genoemd en omdat Stichting Kindcentrum Willemientje zo'n mond vol is schrijven we Willemientje of kindcentrum als we het over de stichting hebben.

1. Visie en doelen

1.1 Visie

In de eerste levensjaren legt het kind de basis voor de rest van zijn leven. We zien het als onze taak daar een positieve bijdrage aan te leveren.

Wij leveren met ons kindcentrum een waardevolle bijdrage aan gezinnen. De huidige wereld ziet er anders uit dan vroeger. Waar moeder zorgde voor de kinderen en vader uit werken ging is er nu meer diversiteit in gezinssamenstelling. Bij ons is iedereen welkom.

Ook is meer ruimte voor eigen invulling van werk en privé en een andere verdeling van zorgtaken. Dat vraagt vaak om een oplossing buiten het gezin. Wij zorgen ervoor dat ouders hun kind met een gerust hart bij ons achterlaten. Wetende dat er goed voor ze gezorgd wordt. Dat ze gehoord en gezien worden. Dat ze zich ontwikkelen. En wetende dat ze plezier hebben en getroost worden als dat plezier even ver te zoeken is.

Wij staan naast de ouder als het om opvoeden gaat. De ouder is verantwoordelijk en wij zijn dat binnen ons vakgebied ook. Onderzoek wijst uit dat goede kinderopvang positief bijdraagt aan de sociale en emotionele ontwikkeling van het kind (Broekhuizen, 2015) en wij hebben de mooie taak de kinderen een plaats te bieden waarin we ze helpen de wereld stap voor stap te ontdekken. Op hun eigen tempo en met respect voor het individu.

Bij het kindcentrum is het anders dan thuis. Onderdeel zijn van een groep levert kansen op om dingen te leren die je alleen kunt leren van en met leeftijdsgenootjes.

Die kans grijpen we met beide handen aan. Dat het thuis anders is stelt ons soms ook voor dilemma's. We praten daarover met elkaar en stellen onszelf de vraag 'handelen we in het belang van de kinderen?'. Dat houdt ons scherp en maakt dat we iedere dag opnieuw bewust bezig zijn met ons pedagogisch handelen. We zijn niet bang voor verandering als de veranderende wereld daarom vraagt.

We zoeken dagelijks naar de balans tussen veiligheid en uitdaging. Kinderen willen van nature leren en ontwikkelen en dat doen ze liefst spelenderwijs (ervaringsleren, Dewey). Bij ons is het elke dag weer vertrouwd door de vaste rituelen en de warme betrokkenheid van een stabiel team pedagogisch medewerkers. Geen dag is hetzelfde en toch ook weer wel.

Toetsen en testen van jonge kinderen past niet bij ons; het bijdragen aan en volgen van de ontwikkeling des te meer. Wat valt ons op? Waar liggen de talenten? Waaraan kunnen we werken? Is dit herkenbaar voor de ouder? Dat vraagt betrokkenheid van het team van Willemientje en van de ouder(s). Dat mogen we van elkaar verwachten als het om kinderen gaat.

Niet direct pedagogisch, maar een transparante bedrijfsvoering, korte communicatielijnen, duidelijke informatievoorziening en meedenkend management dat klantvriendelijkheid hoog in het vaandel heeft dragen bij aan het positieve klimaat binnen ons kindcentrum.

Wij nemen ons vak serieus en we zijn een zeer ambitieus team, maar hebben een no-nonsense instelling en zijn warm en makkelijk in de omgang. We zijn erg trots op ons kinderdagverblijf en gaan uit van ons eigen kracht en eigen kunnen. Wij voelen een sterke verbondenheid met elkaar, de locatie en de kinderen.

Middels ons pedagogisch beleid en werkplan leggen we uit hoe we deze visie, met inachtneming van wet- en regelgeving, in de praktijk brengen.

1.2 Pedagogische uitgangspunten

In onze werkwijze staat het kind en zijn ontwikkeling centraal. In onderstaande uitgangspunten staat beschreven wat kinderen nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en plezier te hebben.

1.2.1 Welbevinden en betrokkenheid

Wij vinden het belangrijk dat een kind zich prettig voelt en plezier heeft. Doordat wij op de behoeftes van een kind proberen in te spelen zal het zich goed voelen en nieuwsgierig zijn naar wat de omgeving te bieden heeft. Als een kind zich betrokken voelt kan het zich optimaal ontwikkelen.

Welbevinden betekent dat een kind goed in zijn vel zit. Dat is een voorwaarde om te kunnen ontwikkelen. Dit zijn signalen waar we op letten: ontspannen/ gespannen, vrolijk/boos, energie/futloos, spontaan/geremd, thuis voelen/niet op gemak.

Een andere voorwaarde die de ontwikkeling ten goede komt is dat een kind zich fit voelt. Aandacht voor een gezonde levensstijl vinden wij belangrijk. Dat komt tot uiting in de manier waarop wij denken over gezonde voeding en beweging. De kinderen eten dagelijkse een gezonde warme (vegetarische) maaltijd en beweging loopt als rode draad door de dag; van klauteren op de kussens tot het meedoen aan een dans- of gymles.

Met de term betrokkenheid wordt bedoeld dat een kind goed tot spel komt. Als een kind goed tot spel komt, ontwikkelt het zich. Dit zijn signalen waar we op letten: geconcentreerd/snel afgeleid, snel geboeid/moeilijk warm te krijgen voor activiteiten, geniet van kijken, voelen, ontdekken/ afwezig en onverschillig. In hoofdstuk 7 gaan we dieper in op de begrippen welbevinden en betrokkenheid en het belang ervan.

1.2.2 Ruimte voor eigenheid binnen de groep

In tegenstelling tot thuis bevinden kinderen zich in de kinderopvang de hele dag in een groep. Deze groep wordt door onze pedagogisch medewerkers ingezet als middel om kinderen een veilige en uitdagende omgeving te bieden. Door middel van een vast dagritme, groepsregels, afspraken en rituelen en 'een eigen plekje' (bijvoorbeeld in de vorm van een mandje/laatje met eigen spulletjes). Daarnaast biedt de groep kinderen de mogelijkheid om verschillende rollen te spelen en uit te proberen: waar blink ik in uit? Waar ben ik bijzonder in en waarin lijk ik juist op anderen? Ben ik de oudste of de jongste? Wat durf ik en wat durven anderen? Waar liggen mijn talenten? Ook voor het oefenen met sociale vaardigheden is de groep een uitstekende omgeving. Spelenderwijs wordt geoefend met 'om de beurt', 'samen delen' en 'helpen en geholpen worden' en het oplossen van conflicten.

Wij geven ruimte voor de eigenheid van elk kind. Een kind ontwikkelt zich spelenderwijs en door actief bezig te zijn in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Ook de steun en stimulans die een kind nodig heeft verschilt. Kinderen krijgen de mogelijkheden te ontdekken en te ontplooiën door een gevarieerd en kleurrijk aanbod van speelmogelijkheden. Door te kijken naar de kinderen tijdens het spelen zien we dat ieder kind beschikt over zijn eigen talenten. In hoofdstuk 4 gaan we dieper in op inrichting, spelmaterialen en activiteiten.

1.2.3 Vertrouwen, respect en positieve benadering

Tijdens hun ontwikkeling worden kinderen geconfronteerd met problemen of combinaties van problemen waarmee zij tevoren nog niet te maken hebben gehad en waarvoor zij nog geen oplossing hebben.

Voor het goed kunnen oplossen van deze problemen moet een kind kunnen rekenen op sociale ondersteuning, dat wil zeggen begeleiders die zien waar het kind behoefte aan heeft. Dit kan zijn: emotionele steun, gestimuleerd worden of afgeremd worden of informatie en uitleg geven die past bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Zo kan het kind positieve ervaringen opdoen waardoor het een goed gevoel over zichzelf kan ontwikkelen (positief zelfbeeld).

We nemen kinderen serieus en benaderen hen telkens op een respectvolle en open wijze. Kinderen krijgen de ruimte om zelf te doen, te ontdekken, te ervaren en te kiezen. We bieden hierbij steun als zij dit nodig hebben. We ondersteunen kinderen bijvoorbeeld bij het uitvoeren van ideeën of het hanteren van grenzen door niet uit te gaan van wat niet kan, maar van hoe het wel kan. 'Fouten maken mag.' Gedrag kan afgekeurd worden, de persoon nooit.

1.2.4 Een veilige, uitdagende en betekenisvolle omgeving

Kinderen ontwikkelen zich mede door de ervaringen die de omgeving biedt: enerzijds veiligheid en steun en anderzijds uitdaging en stimulans. Wij bieden kinderen een omgeving die geborgen en voorspelbaar is, maar ook variatie biedt, de nieuwsgierigheid prikkelt en waar verwondering mogelijk is. De omgeving binnen onze locatie wordt gevormd door de pedagogisch medewerkers, de andere kinderen, de inrichting en het spelmateriaal en activiteiten binnen een dagritme. Wij bieden activiteiten aan die betekenisvol zijn en aansluiten bij de belevings- en leefwereld van het kind en afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau, de mogelijkheden en interesses van de kinderen.

1.2.5 Actieve pedagogische medewerkers

Door te kijken, luisteren en mee te doen kunnen wij afstemmen op wat kinderen nodig hebben. Daarnaast zien wij kansen voor spel, leren en contact die zich spontaan voordoen. We grijpen deze kansen door aan te sluiten bij wat het kind doet en beleeft gedurende de verschillende verzorgings- én speelmomenten van de dag. We creëren kansen door activiteiten aan te bieden en kinderen uit te nodigen mee te helpen bij de dagelijkse werkzaamheden op en om de locatie. Zo wordt op de peutergroep elke dag een klusjesman gekozen om te helpen met tafeldekken, geven we samen de plantjes water, of vegen we met een groepje de bladeren van de speelplaats.

1.3 Pedagogische doelen

In de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) is vastgelegd dat een pedagogisch beleidsplan ten minste een beschrijving moet bevatten van de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie worden geboden, en de wijze waarop de overdracht van waarden en normen aan kinderen plaatsvindt; Deze vier basisdoelen zijn ontleend aan het model van professor J.M.A. Rixen-Walraven.

Zij omschrijft in "De Kwaliteit van de Nederlandse Kinderopvang" (2004/ pp 100-124) vier basisdoelen voor opvoedingssituaties:

1. het bieden van emotionele veiligheid voor het kind;
2. het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen;
3. het bieden van mogelijkheden voor de kinderen voor het ontwikkelen van sociale competenties;
4. overdracht van waarden en normen.

1.3.1 Het bieden van emotionele veiligheid voor het kind

Dit is de basis van elk handelen in ons kindcentrum. Kinderen moeten zich "thuis" voelen, moeten zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Pas dan kunnen ze zich verder ontwikkelen. Kinderen halen hun gevoel van veiligheid uit drie bronnen:

1. Vaste pedagogisch medewerkers die sensitief reageren (zie verder: hoofdstuk 1.4).
2. De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.
3. De inrichting van de omgeving. De inrichting van het kinderdagverblijf kan een bijdrage leveren aan een gevoel van geborgenheid. (zie verder: hoofdstuk 4)

1.3.2 Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen

Met het begrip "persoonlijke competenties" worden persoonskenmerken bedoeld als weerbaarheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties, maar ook de vaardigheden op het gebied van taal, cognitie, motoriek, sociaal emotioneel en creatie. Het kind kan hierdoor leren problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft, welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties.

1.3.3 Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen voor het ontwikkelen van sociale competenties

Sociale competenties omvatten vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat. Hierbij leren kinderen wat gevoelens zijn en hoe ze ermee om kunnen gaan. Wat je kunt benoemen, kun je ook beter hanteren. Emotionele ontwikkeling is een geleidelijk proces van zich leren uiten en die uitingen leren benoemen.

1.3.4 De overdracht van waarden en normen

Om in de samenleving te kunnen functioneren, is het nodig dat kinderen de waarden, normen en regels van de maatschappij waarin zij leven, leren kennen en zich eigen maken. Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen voortdurend een rol. In de kinderopvang hanteren wij regels omtrent de veiligheid en het omgaan met elkaar, met de materialen en de omgeving. Pedagogisch medewerkers hebben hierin een voorbeeldrol. Kinderen leren veel meer van wat zij ons zien doen dan van wat wij hen vertellen te doen. Zo praten de medewerkers op vriendelijke toon met elkaar, wordt er veel gelachen en geven ze het goede voorbeeld door bijvoorbeeld samen op te ruimen.

1.4 Pedagogisch handelen

In de kwaliteit van de kinderopvang speelt de interactie van de pedagogisch medewerker met de kinderen een centrale rol. De pedagogisch medewerker gaat een lange termijn relatie aan met de kinderen van haar groep. De kinderen bouwen zo een vertrouwensband op met de pedagogisch medewerkers, waardoor de rol die de pedagogisch medewerker kan spelen in de ontwikkeling van de kinderen optimaal kan zijn. Wij communiceren in het Nederlands met de kinderen.

Deze zes pedagogische interactievaardigheden vormen de leidraad in de omgang met kinderen, te weten:

1. Sensitieve responsiviteit;
2. Respect voor de autonomie van het kind;
3. Structureren en grenzen stellen;
4. Praten en uitleggen;
5. Ontwikkelingsstimulering;
6. Begeleiden van interacties tussen kinderen.

1.4.1 Sensitieve responsiviteit

De pedagogisch medewerker toont een warme belangstelling voor de kinderen en geeft emotionele steun wanneer zij die nodig hebben. Zij reageert over het algemeen tijdig en adequaat op de signalen van de kinderen en fungeert daardoor als veilige haven. Als zij niet onmiddellijk op een signaal kan reageren, laat zij in elk geval merken dat zij het heeft opgemerkt en zorgt ervoor dat er tijdig een meer volledige reactie volgt.

Huilen is een manier van communiceren en voor baby's zelfs de enige manier om te laten weten dat ze zich niet fijn voelen. We zoeken altijd de nabijheid van het huilende kind op en laten het kind voelen dat we hem gehoord hebben, dit kan verbaal en non-verbaal. Als we het kind op dat moment kunnen troosten doen we dat of nemen het bij ons. Troost bieden betekent overigens niet altijd dat we het kind ook oppakken. Voor sommige kinderen betekent oppakken nóg meer prikkels en is het dus fijner om bij het kind te gaan zitten en zo te laten merken dat je er voor hem bent. Is troosten niet mogelijk (omdat de situatie op de groep dit even niet toelaat) dan bieden we het wel een veilige omgeving, zoals de box. Zo snel als mogelijk gaan we dan naar het kind toe. We proberen te achterhalen waarom het kind huilt: Heeft het honger, krijgt het te veel prikkels, is het moe, voelt het zich niet comfortabel? Wij handelen niet vanuit het idee dat huilen goed is voor kleine kinderen of dat ze moeten leren om even geduld te hebben.

Als we merken dat een kind vaker en/ of langduriger huilt dan zullen we samen met ouders en collega's blijven kijken wat het kind nodig heeft om zich prettiger te voelen. Is een kind groter en kan het al wel praten dan is het meestal makkelijker om de oorzaak te achterhalen en grote kinderen zijn vaak sneller getroost. Dreumesen huilen soms uit frustratie, omdat ze meer willen dan ze kunnen en peuters kunnen soms langer huilen omdat ze bijvoorbeeld hun zin niet krijgen of omdat ze boos zijn. In alle gevallen benaderen we hen respectvol en kijken waar het kind behoefte aan heeft. Wil het getroost worden, wil het juist even alleen gelaten worden of is het kind al zover dat we samen met het kind kunnen kijken naar een oplossing.

1.4.2 Respect voor autonomie

De pedagogisch medewerker erkent en waardeert alle individuen met hun eigen ideeën en perspectieven. Zij laat dit expliciet merken door de kinderen te stimuleren om zoveel mogelijk zelf te doen en zelf keuzes te maken door het perspectief van kinderen te verwoorden, waardering uit te spreken voor hun ideeën en door toe te staan dat de kinderen onderhandelen over dingen die zij willen. Respectvol omgaan met kinderen uit zich ook in vragen om medewerking van kinderen in plaats van hen te commanderen.

1.4.3 Structureren en grenzen stellen

De pedagogisch medewerker structureert situaties, activiteiten en taken voor de kinderen zodanig dat zij ze kunnen overzien en met succes kunnen voltooien. Zij stelt voldoende grenzen en doet dat ook tijdig zodat kinderen niet het gevoel krijgen dat zij voortdurend in overtreding zijn. Bij het stellen van grenzen is zij consequent en doortastend. M.a.w. de pedagogisch medewerker geeft effectief en positief leiding aan kinderen.

1.4.4 Praten en uitleggen

De pedagogisch medewerker begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met de kinderen met taal. Zij legt steeds uit wat er gaat gebeuren en wat zij doet, luistert naar en reageert op vragen van kinderen en verwoordt hun intenties en gevoelens als zij dat zelf (nog) niet kunnen. Zij praat niet alleen veel met kinderen, maar stemt wat ze zegt ook af op de interesse en het begripsniveau van de kinderen. Zij praat vooral met en niet tegen kinderen, de interacties hebben het karakter van een dialoog. Waarbij de pedagogisch medewerker een adequate balans hanteert tussen luisteren en praten. De pedagogisch medewerker gebruikt haar interacties met kinderen niet alleen om te communiceren, maar stimuleert ook het taalgebruik en taalbegrip van de kinderen.

Zij moedigt hen aan om hun gedachten en gevoelens te verwoorden en biedt door haar goed afgestemde taalaanbod de kinderen de kans hun taalvaardigheid verder te ontwikkelen.

1.4.5 Ontwikkelingsstimulering

De pedagogisch medewerker biedt extra stimulering van de persoonlijke competenties van de kinderen. Zij doet dit door de aandacht van kinderen op bepaalde dingen te richten, door nieuwe activiteiten of nieuw spelmateriaal aan te bieden of ze te wijzen op nieuwe mogelijkheden van het spelmateriaal.

De pedagogisch medewerker stemt die stimulering goed af op de aandacht, het ontwikkelingsniveau en de toestand van de kinderen, waardoor zij de interesse van de kinderen prikkelt terwijl ze overstimulering voorkomt.

1.4.6 Begeleiden van interactie tussen kinderen

De pedagogisch medewerker besteedt aandacht aan positieve interacties tussen kinderen en probeert deze te bevorderen. Het gaat om twee soorten gedrag:

1. het positief reageren op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen;
2. het zelf actief bevorderen van positieve interacties tussen kinderen door een situatie te creëren die de kans op positieve interacties vergroot ofwel door kinderen actief op elkaar te richten en hen aan te moedigen tot positieve interacties wanneer zich daar een geschikte gelegenheid voordoet.

De pedagogisch medewerker laat beide soorten gedrag zien door consistent positief te reageren op spontane positieve interacties tussen kinderen én bevordert deze interacties actief door situaties te creëren om dit gedrag uit te lokken of door kinderen aan te moedigen om positieve interacties aan te gaan.

Daarnaast begeleidt de pedagogisch medewerker kinderen bij het aangaan en oplossen van conflicten. Zij zal daarbij zoveel mogelijk als bemiddelaar optreden en kinderen de gelegenheid geven hun zienswijze te uiten en met elkaar oplossingen te bedenken.

2. Algemeen

In 1985 werd samen met ouders en het wijkcentrum kinderdagverblijf Willemientje gestart. In de loop der jaren werd Willemientje meermaals overgenomen door kinderopvangorganisaties. Sinds maart 2015 is Willemientje weer een stichting zonder winstoogmerk.

2.1 Openingstijden

Willemientje is 51 weken per jaar geopend. Ons kinderdagverblijf is op werkdagen geopend van 8.00 uur tot 18.30 uur. We zijn gesloten op officiële feestdagen en tussen kerst en oud en nieuw. Op 5 en 24 december sluiten wij om 17.00 uur (indien dit op een doordeweekse dag valt).

2.2 Groepen

Willemientje vangt dagelijks maximaal 38 kinderen op en heeft drie groepen met een semi-horizontale structuur. Bij Willemientje zitten kinderen in een eigen stamgroep. Elke stamgroep heeft een eigen ruimte die leeftijdsgericht is ingericht als speel- en leefruimte.

In de kinderopvang is er per kind minimaal 3,5 vierkante meter bruto speel- en werkoppervlakte beschikbaar voor spelactiviteiten. Er is tenminste 3 vierkante meter bruto buitenspeelruimte per kind beschikbaar, deze ruimte grenst aan de kinderopvang en is toegankelijk voor kinderen.

2.2.1. Zonnetjes

Dit is een groep voor kinderen van 3 tot 36 maanden waarin dagelijks maximaal 9 kinderen worden opgevangen door 2 pedagogisch medewerkers.

2.2.2 Vlinders

Dit is een groep voor kinderen van 3 tot 36 maanden waarin dagelijks maximaal 13 kinderen worden opgevangen door 3 pedagogisch medewerkers. Vanaf het najaar van 2024 is de Vlinders een groep voor kinderen van 3 tot 36 maanden waarin dagelijks maximaal 9 kinderen worden opgevangen door 2 pedagogisch medewerkers.

2.2.3 Regenboog

Dit is een groep voor kinderen van 24 tot 48 maanden waarin dagelijks maximaal 16 kinderen worden opgevangen door 2 pedagogisch medewerkers.

2.3 Groepssamenstelling

Op de Zonnetjes en Vlinders zijn (jonge) baby's, dreumesen en jonge peuters samen op de groep. Op een groep waar verschillende leeftijden (en dus ontwikkelfases) samen zijn is het extra belangrijk de belangen van alle leeftijden in het oog te houden. We houden bij het plaatsen van kinderen rekening met de samenstelling in leeftijd. Ons streven is om dagelijks maximaal twee (op de Vlinders tot het najaar van 2024 maximaal 4) jonge baby's (onder 8 maanden) op de groep te hebben per dag. Op die manier komen de baby's goed tot hun recht. Bij deze samenstelling in leeftijd hoeven in verhouding tot een babygroep weinig flessen gegeven te worden, waardoor er meer tijd is voor een andere manier van persoonlijke interactie met alle kinderen. Verder hebben baby's vaak meer last van het huilen van andere baby's dan van de geluiden die oudere kinderen maken.

Als de oudere kinderen slapen is er extra tijd voor de kleintjes, de ritmes lopen tenslotte niet parallel. Door de indeling van het pand is het mogelijk om de groep te verdelen en de grote en de jongere kinderen ieder op een andere plek te laten spelen.

De groepssamenstelling maakt ook dat er voor de oudere kinderen meer individuele aandacht is. Veel baby's gaan slapen na het eten in de ochtend en zo ontstaat er tijd en ruimte om met de grotere kinderen te knutselen of iets te bakken. Ook maken de oudere kinderen gebruik van de gang waar zij rustig kunnen spelen met ander materiaal zonder dat de kleinere kinderen er doorheen kruipen. Er is, ondanks de aanwezigheid van jonge kinderen op de groep, dus meer dan genoeg ruimte over om uitdaging te bieden aan de oudere kinderen.

De kinderen stromen doorgaans tussen de 26 en 30 maanden door naar de Regenboog. Op deze groep zijn de kinderen twee en drie jaar oud. Op deze groep bereiden we de kinderen spelenderwijs voor op de basisschool en leren ze zichzelf steeds beter kennen. Het wordt door de diversiteit aan activiteiten duidelijk waar ze goed in zijn, wat ze leuk vinden en waar we ze nog een beetje mee kunnen helpen. Een deel van de groep slaapt nog tussen de middag en dan is er ruimte om met de drie-plussers uitdagender activiteiten te doen.

Tijdens het buiten spelen zijn de oudste kinderen van drie groepen bij elkaar; zij delen de buitenruimte.

2.4 Opvangdagen

Willemientje is altijd op zoek naar de juiste balans voor het jonge kind. Daarom kunnen kinderen minimaal twee en maximaal vier dagen per week opgevangen worden. Uit ervaring is gebleken dat voor een kind een minimum van twee dagen opvang noodzakelijk is om vertrouwen op te kunnen bouwen en zich te kunnen hechten. Het maximum van vier dagen is eveneens in het belang van het kind. Zo blijft er balans tussen thuis en kinderopvang. Het functioneren in een groep vraagt meer van het kind dan thuis zijn en zo heeft het kind voldoende tijd om energie op te bouwen.

2.5 Team

2.5.1 Pedagogisch medewerkers

Elke groep beschikt over vaste pedagogische medewerkers met veelal lange dienstverbanden (één zelfs vanaf 1985) die hun werk met trots, grote betrokkenheid en oprechte interesse uitvoeren.

Bij afwezigheid door vakantie en/ of verzuim worden zij vervangen door collega's of aan de stichting verbonden invallers. De invallers zijn goed bekend bij en met de kinderen. Bij zeer hoge uitzondering maken we gebruik van een uitzendbureau. Alle medewerkers, inclusief invalkrachten, beschikken over een erkend diploma voor het werken in de kinderopvang en een verklaring omtrent gedrag (VOG). Ook zijn ze ingeschreven in Personenregister Kinderopvang.

2.5.2 Pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Per 1 januari 2019 dient elke kinderopvangorganisatie een pedagogisch beleidsmedewerker te hebben. Deze pedagogisch beleidsmedewerker houdt zich bezig met de ontwikkeling van het pedagogisch beleid en coacht de beroepskrachten bij de dagelijkse werkzaamheden.

Het minimaal aantal uren waarvoor de pedagogisch beleidsmedewerker jaarlijks ingezet moet worden wordt berekend volgens de volgende formule:

$(50 \text{ uur} \times \text{het aantal kindercentra}) + (10 \text{ uur} \times \text{aantal fte pedagogisch medewerkers})$.

Voor Willemientje geldt een totaal van minimaal 165 uur per jaar.

Deze uren bestaan uit:

- Minimaal 50 uur per jaar voor de ontwikkeling en implementatie van pedagogisch beleid.
- Minimaal 115 uur per jaar voor de coaching van beroepskrachten.

Jaarlijks krijgen alle pedagogisch medewerkers minimaal tenminste 7 uur coaching per persoon. Afhankelijk per persoon en situatie (n.a.v. van de POP-cyclus die de pedagogisch coach hanteert) wordt er gekeken of daarbuiten nog coaching nodig/ gewenst is.

Willemientje beschikt over een pedagogisch coach voor 24 uur per week die voortdurend zicht heeft op de kwaliteit, deze bewaakt en ontwikkelt. Ouders kunnen bij de coach terecht met opvoedvragen. Daarnaast is ze verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van de activiteiten en biedt ze ondersteuning bij de activiteiten. Ook is zij praktijkopleider; zij begeleidt de stagebegeleiders. Samen met een pedagogisch medewerker is zij aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling en samen houden zij zicht op kinderen die opvallen.

2.5.3 Directie en bestuur

De directeur werkt 36 uur en heeft de dagelijkse leiding over het kindcentrum. Ze wordt bijgestaan door een bestuur (van 3 tot 5 leden) dat bestaat uit ouders van kinderen die bij Willemientje komen of tot recent kwamen. Directie en bestuur zitten dicht op de dagelijkse praktijk; de directeur heeft haar volledige focus op één kinderopvanglocatie en het bestuur heeft de eigen kinderen bij Willemientje. De unieke organisatiestructuur maakt de lijnen kort. Dat komt besluitvorming en open communicatie ten goede.

2.5.4 Beroepskrachten in opleiding

Wij bieden beroepskrachten in opleiding graag de mogelijkheid om beroepservaring op te doen. De stagiaires worden begeleid door een ervaren (daartoe opgeleide) pedagogisch medewerker en werken volgens een vast rooster op een vaste groep.

2.5.5 Huishoudelijk medewerker en schoonmaak

We worden vier dagen per week ondersteund door een huishoudelijk medewerker. Zij serveert o.a. de warme maaltijd, zorgt voor de was en doet licht schoonmaakwerk. Dit levert de pedagogisch medewerkers meer tijd met de kinderen op. Het gehele pand wordt dagelijks na sluitingstijd door een professioneel schoonmaakbedrijf onderhouden. Ondersteunend personeel is in het bezit van een verklaring omtrent gedrag (VOG).

2.6 Personele inzet

2.6.1 Beroepskracht- kindratio

In de wet zijn minimale eisen vastgesteld aan het aantal kinderen van een bepaalde leeftijd dat per medewerker mag worden opgevangen; de zogenaamde beroepskracht-kindratio (BKR). Wij houden ons aan deze eisen; wat ons betreft zijn deze eisen minimaal en niet de norm. Waar het kan proberen wij dan ook meer beroepskrachten in te zetten dan strikt noodzakelijk. Dit zijn de rekenregels:

Dagopvang

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een stamgroep of peuterspeelzaalgroep wordt bepaald op basis van tabel 1 en onderstaande aanvullende rekenregels. De tabel en de rekenregels worden toegepast in de volgorde waarin zij onderstaand zijn opgenomen. De voorwaarden met betrekking tot de maximale grootte van een stamgroep of peuterspeelzaalgroep zijn in tabel 1 verwerkt.

Tabel 1. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groepsgrootte bij groepen in de dagopvang en het peuterspeelzaalwerk

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
Groepen alle kinderen één leeftijd	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
	1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
	2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
	3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijdsgroepen	0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
	0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ /14 ² / 15 ²	4	16 ¹
	0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ /15 ² / 16 ²	4	16 ¹
	1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
	1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
	2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Figuur 1 –Rekenregels BKR
Bron: 1ratio.nl

2.6.2 Rooster, (structureel) samenvoegen en open-deuren

Groep	Vroege dienst	Tussendienst	Late dienst
Zonnetjes	08.00-17.00 uur		09.30-18.30 uur
Vlinders	08.00-16.45 uur	09.00-18.00 uur	09.30-18.30 uur
Regenboog	08.00-17.00 uur		09.30-18.30 uur

Bovenstaand rooster geldt voor maandag tot en met vrijdag.

De kinderen worden de gehele dag op hun eigen stamgroep opgevangen uitgezonderd het buitenspelen, een eventueel uitstapje, activiteiten buiten de groep en spelen op de gang.

Op dagen met een normale bezetting kiezen medewerkers ervoor de dag samen te beginnen of eindigen als blijkt dat er kinderen zijn die even samen willen spelen of wanneer er aan het begin of einde van de dag weinig kinderen in het kindcentrum zijn. Het samenvoegen heeft daarmee duidelijk een sociaal karakter. Van elke groep is er bij het begin en het einde van de dag een vaste pedagogisch medewerker aanwezig en zij begeleiden het samenvoegen gezamenlijk. Bij goed weer sluiten we dag graag gezamenlijk buiten af.

2.6.3 Drie-uursregeling

Wij zetten per dag hoogstens drie uur minder pedagogisch medewerkers in dan volgens de beroepskracht-kind ratio (BKR) vereist is. De drie-uursregeling wordt ingezet aan het begin en eind van de dag en tijdens de pauzes. Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen aanwezig in het kindcentrum. De aanwezige medewerker zorgt ervoor dat ze op een centrale plaats in de ruimte staat of zit zodat zij oog heeft voor zowel de kinderen die al binnen zijn als voor de kinderen die met hun ouders binnenkomen. Waar nodig helpt ze kinderen op weg met spel in een van de hoeken of aan tafel. Kinderen die nog even moeten 'landen' kruipen naast de medewerker op de bank. Tijdens de middagpauze van pedagogisch medewerkers slapen veel kinderen, waardoor minder kinderen actieve pedagogische aandacht nodig hebben. Medewerkers van dezelfde groep gaan nooit tegelijk met pauze, dus er is altijd een vertrouwd gezicht voor de kinderen.

Juist nu er minder kinderen wakker zijn is er tijd voor extra knuffelen, samen spelen en voor meer uitdagende activiteiten voor de oudere kinderen. Tegen het eind van de dag zijn belangrijkste klussen op de groep voor 17.00 uur gedaan, zodat de collega die alleen achterblijft alle tijd heeft voor de kinderen en de ouders die hun kind komen ophalen. Ook nu verdeelt de medewerker de aandacht tussen de spelende kinderen en de momenten van overdracht met ouders. Als we de dag niet buiten afsluiten kiezen we bij een wat drukkere dynamiek voor rustig spel aan tafel (rijgkralen, playmobil, puzzels, lichtbak, klei).

Op de digitale presentielijst (Bitcare) vullen we dagelijks in wat de breng- en haaltijden van de kinderen zijn. We werken met vaste pauzetijden (vroegedienst 13.00-13.30 uur, tussendienst 13.45-14.15 uur, late dienst 14.30-15.00 uur). De medewerkers vullen hun werktijden in zodat we in een oogopslag kunnen zien dat we de vastgestelde eisen voldoen. Als het nodig is blijft de medewerker met de tussendienst langer (Vlindergroep).

2.6.4 Vaste medewerkers en vaste gezichten

Een vaste, vertrouwde pedagogisch medewerker biedt emotionele veiligheid aan een kind. Dus als het kind aanwezig is, werkt er die dag minimaal 1 vast gezicht van het kind op de groep. De medewerker weet hoe het kind zich ontwikkelt, waar het behoefte aan heeft en waar het gestrest van raakt. De vaste gezichten mogen niet te vaak wisselen. Daarom geldt: Zijn er 1 of 2 pedagogisch medewerkers vereist bij een groep volgens de BKR? Dan zijn er maximaal 2 vaste gezichten per baby. Voor kinderen van 1 jaar en ouder maximaal 3.

Bij 3 of meer pedagogisch medewerkers zijn er maximaal 3 vaste gezichten per baby. Voor kinderen van 1 jaar of ouder maximaal 4.

Bij onverwacht verzuim van het vaste gezicht vragen wij het andere vaste gezicht te komen werken. Echter in een dergelijk geval van overmacht is dat niet altijd te realiseren op korte termijn. De directeur en pedagogisch coach zijn beide gekwalificeerd om op de groepen te werken en kunnen als invaller ingezet worden. Zij zijn logischerwijs goed bekend met de werkwijze van Willemientje. Ook zijn zij bekend bij de kinderen.

Wanneer een medewerker voor langere tijd afwezig is (langer dan 4 weken) wijzen wij voor deze periode een tijdelijk vast gezicht toe. Dat kan een van de groepscollega's zijn, maar ook een van de eerdergenoemde vaste invallers of een collega van een andere groep. Met andere woorden: langdurige afwezigheid van een vast gezicht wordt opgevangen door één ander persoon die aangewezen wordt als tijdelijk vast gezicht.

2.6.5 Niet groepsgebonden uren

De medewerkers bij Willemientje hebben de zorg voor de kinderen als belangrijkste taak, maar ook andere zaken vallen binnen het takenpakket van de pedagogisch medewerker.

In de CAO is bepaald dat er per jaar 50 uur per fte aan niet groepsgebonden uren ingezet moeten worden. Voor Willemientje komt dat neer op 475 uur per jaar en 40 uur per maand.

Bij Willemientje vallen de volgende taken onder de niet groepsgebonden uren:

- Formeel werkoverleg;
- Schrijven observatieverslagen kinderen;
- Oudergesprekken (intake, jaarlijks oudergesprek, bij zorgen)
- Voorbereiden activiteiten;
- Voortgangsgesprekken met medewerkers in opleiding;
- Overdracht tussen mentoren bij overgaan naar volgende groep;
- Administratie bij overgaan naar volgende groep.

Niet groepsgebonden uren vallen in principe binnen de werktijden van de medewerkers. Bij Willemientje regelen we vervanging voor bovengenoemde activiteiten. Als dat door tekort aan medewerkers niet kan dan krijgt de medewerker plus-uren. We registreren de NGU in Bitcare. Zo houden we zicht op de ingezette uren en kunnen we indien nodig aantonen hoe we omgaan met de NGU.

3. Start bij en afscheid van Willemientje

3.1 Mentorschap

Elk kind heeft zijn eigen mentor. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep. Tijdens het toewijzen van de mentor wordt rekening gehouden met de dagen dat het kind en de mentor aanwezig zijn. De mentor is verantwoordelijk voor het soepele verloop van de wenperiode, de afspraken met de ouders zoals de evaluatiegesprekken van de wenperiode en de oudergesprekken. Verder doet de mentor de administratie rondom het kind, de viering van de verjaardag en zorgt de mentor ervoor dat het kind een eigen bakje krijgt en dat er een jaszak (op de gang) geregeld is op naam.

Wel willen we benadrukken dat bij de overdracht aan elke pedagogisch medewerker vragen kunnen worden gesteld. Met de overgang naar een andere groep krijgt het kind ook een andere mentor.

3.2 Voorbereiding start en intakegesprek

Zes weken voor de ingang van het contract neemt de mentor telefonisch contact op voor het maken van een afspraak voor het intakegesprek en om het wennen te plannen. Ouders van kinderen die onder de 12 maanden zijn bij de start krijgen tijdens dit gesprek alvast informatie over voeden en slapen zodat zij goed zijn voorbereid op de start. Medewerkers stellen gedetailleerde vragen over hoe het slapen thuis gaat en hoe het voeden thuis gaat en leggen uit waarom het zo belangrijk is dat een kindje oefent met zelf in slaap vallen en uit een fles kan drinken. Na drie weken wordt met deze ouders nog een telefonisch gesprek gevoerd waarin we bespreken hoe het met de voorbereidingen gaat. Voor het voeren van de telefonische gesprekken gebruiken we een checklist.

Het intakegesprek is er vooral op gericht om informatie uit te wisselen. De mentor geeft informatie over het reilen en zeilen op de groep en de ouder helpt ons het kind alvast wat beter te leren kennen.

Tijdens het intakegesprek gebruiken we het intakeformulier. Er is voor verschillende leeftijden een eigen versie, omdat het per leeftijd kan verschillen waar het accent ligt.

Tijdens het intakegesprek wordt ook meer praktische informatie gevraagd, bijvoorbeeld de noodnummers (als ouders niet bereikbaar zijn en we dringend contact moeten hebben over het kind) en eventueel ontbrekende gegevens in het digitale profiel in het ouderportaal.

3.3 Wennen

Cruciaal is dat elk kind zich (op termijn) veilig voelt en dus besteden we veel aandacht aan het wennen. Op die manier kan niet alleen het individuele kind, maar ook de groep worden voorbereid. Ook moeten wij het kind leren kennen en is het belangrijk om een vertrouwensband op te bouwen met het kind en de ouders.

Voor ouders is een wenperiode even belangrijk als voor het kind. Als ouder van een jong kind kun je je kwetsbaar en onzeker voelen. Als het kind nog niet geboren is denk je als ouder wellicht rationeel over werk en kinderopvang en neem je beslissingen die op dat moment goed voelen. Als het kind eenmaal geboren is en het einde van het verlof nadert dan ontdekken veel ouders dat zij zich dingen afvragen waar zij zich voor die tijd niet mee bezighielden: Is er op het kindcentrum wel genoeg aandacht voor mijn baby? Mijn baby kan niet zelf in slaap vallen, hoe gaan ze daar op het kinderdagverblijf mee om? Wat als het drinken niet goed lukt? Deze kwetsbaarheid zien we vooral als het kind pas enkele weken/ maanden oud is. Daarom is de wenperiode ook voor ouders van het grootste belang.

Als het vertrouwen in de pedagogisch medewerker kan groeien wordt het loslaten makkelijker. De ouder geeft dan een onbewust signaal af aan het kind dat het in orde is om op het kinderdagverblijf te zijn. Als het kind naar een kinderdagverblijf gaat als het al wat ouder is dan zien we dat juist deze kinderen meer tijd nodig hebben om te wennen aan de nieuwe omgeving. Dit terwijl de ouder zelfverzekerder en minder kwetsbaar is geworden.

De wenperiode kan het beste plaatsvinden binnen een tijdsbestek van maximaal 2 weken. Als er langere tijd tussen de wenmomenten zit, gaat het effect van het wennen verloren. Het wennen start vanaf de ingangsdatum van het contract.

Omdat wij uitgebreid aandacht besteden aan het kind dat went, kan er bij een (bijna) volledige bezetting maar één kind tegelijk op een groep wennen.

Na een periode van 2 à 3 maanden vindt er een evaluatiegesprek plaats met één van de vaste pedagogische medewerkers en de ouder(s) van het nieuw geplaatste kind. Dit gesprek is bedoeld om te evalueren hoe de ouder(s) het wennen hebben ervaren. Tevens kunnen de ouder(s) terecht met vragen.

3.3.1 Wennen baby's

Voor kinderen gaat het wennen gemakkelijker wanneer bepaalde verschillen tussen thuis en het kinderdagverblijf zo klein mogelijk zijn. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat een kind goed uit een fles kan drinken, dat het went aan zelf in slaap te leren vallen en dat het went aan zelf spelen. Een groot deel van de dag heel dicht bij de ouder zijn (in de draagzak of op schoot) is voor kinderen soms heel fijn maar de overgang naar zelfstandig op een kleedje of in een box liggen is erg groot. Uiterlijk twee maanden voor ingang van het contract krijgen de ouders het infoblad 'Goede start bij Willemientje' gemaild. Hierin staat informatie die de ouder(s) helpt zichzelf en het kindje voor te bereiden op de eerste periode bij Willemientje. Ook ontvangen ouders de folder 'Welkom op de Zonnetjes/ Vlinders'; hierin kunnen ze alvast lezen over de dagelijkse gang van zaken op de groep. De belangrijkste informatie voor ouders krijgen zij via de link naar het infoboekje voor ouders dat op onze website staat. Na de twee telefonische gesprekken en het intakegesprek op locatie kan het wennen beginnen.

Eerste wendag: van 10.00 uur tot 12.00 uur. De ouder kan nog even op de groep blijven als hij dat wil. We verwachten dat de ouders goed bereikbaar zijn als ze weggaan. Nu kunnen we kijken hoe het kind op het afscheid en de afwezigheid van de ouder reageert. Als ouders het moeilijk vinden om weg te gaan bespreken we dit. Ouders kunnen altijd bellen naar de groep als ze daar behoefte aan hebben. Bij het ophalen bespreken we uitvoerig hoe het deze eerste keer is gegaan.

Tweede wendag: van 10.00 uur tot 14.00 uur. De ouder blijft even op de groep en gaat dan weg.

Derde wendag: van 10.00 uur tot 16.00 uur. Als we aan het kind merken dat het meer tijd nodig heeft om te wennen dan bespreken we dit met de ouder en nemen we wat langer de tijd om te wennen. Bijvoorbeeld nog 2 keer een korte dag op de dagen dat het kind ingepland staat of op een andere dag nog een dagdeel als de pedagogisch beroepskracht-kindratio (BKR) dat toelaat. Het is belangrijk dat de groep en de pedagogisch medewerkers voor het kind een veilige basis worden zodat het zich vrij kan bewegen en ontplooiën. Deze tijden zijn in overleg met de ouders eventueel aan te passen i.v.m. vaste slaaptijden van de baby.

3.3.2 Wennen dreumesen en peuters

Uiterlijk twee maanden voor ingang van het contract krijgen de ouders de folder 'Welkom op de Zonnetjes/ Vlinders/ Regenboog' gemild. Hierin staat informatie over de dagelijkse gang van zaken bij Willemientje voor dreumesen en peuters.

De groepsleiding maakt in overleg met de ouder een wenschema van gemiddeld drie dagen waarbij het kind elke dag iets langer bij Willemientje blijft. Ook bij deze leeftijden geldt dat een kind dat langer nodig heeft om te wennen deze tijd krijgt.

3.3.3 Wennen op de volgende groep

Ook het wennen op de volgende groep gaat in stappen. De aanpak kan per kind verschillen, maar altijd geldt dat het wennen goed is voorbereid en dat een van de vaste pm-ers van de huidige groep van het kind daar (deels) bij aanwezig is. Voorafgaand aan het 'echte' wennen worden de kinderen al vertrouwd gemaakt met de nieuwe omgeving. Dreumesen en peuters spelen samen buiten en raken op die manier al spelenderwijs vertrouwd met de nieuwe groepsgenootjes en pedagogisch medewerkers. Ouders maken voor het wennen kennis met de nieuwe medewerkers en krijgen een korte rondleiding in de peutergroep. Het doel van de wenperiode is dat het kind zich veilig voelt in de nieuwe situatie en zich vrij gaat voelen om zich in de groep te voegen, te spelen en zich te ontwikkelen. Naast de tijd die het kind nodig heeft op de groep, is het begeleiden van de nieuwe kinderen van belang.

Concreet betekent dit dat:

- Er op een wendag in de ochtend een korte afstemming is tussen de twee groepen,
- Het kind wordt voorgesteld in de groep en de andere kinderen die dat kunnen en willen, aan het kind mogen vertellen hoe de dag verloopt, wat de afspraken zijn e.d.
- Wij tijdens de wenperiode continu contact houden met het kind. Zo zitten wij naast of dichtbij het kind dat aan het wennen is en zorgen we voor oogcontact en positieve, bemoedigende woorden.
- Wij het kind begeleiden tijdens vrij spel. We gaan samen met het kind de ruimte verkennen en laten zien wat het, waar kan doen. Ook gaan wij gericht met hem spelen zodat het kind ziet wat het kan doen en wat de regels zijn.

Indien nodig kan de hulp van de pedagogisch coach of de directeur gevraagd worden.

3.4 Afscheid Willemientje

Bij het afscheid nemen van de groep of Willemientje besteden we daar aandacht aan door het afscheid te 'vieren' met de overige kinderen van de groep. We leggen uit waarom een kind weggaat (gaat naar de volgende groep, gaat naar school, verhuizing, andere opvang enz.). Bij het verlaten van Willemientje volgt er (als ouders hier behoefte aan hebben) een exit gesprek tussen de ouder en de medewerker van de groep.

Elk kind heeft een eigen map. In de map komen de knutselwerkjes die wij voor het kind bewaren en in de map stoppen. De mappen staan zichtbaar op een plank naast de ingang van de groep. Ouders mogen altijd in de map van hun eigen kind kijken. Bij het afscheid van het kind wordt de map meegegeven als herinnering aan de tijd bij Willemientje.

4. Dagindeling

4.1 Dagritme en structuur

Kinderen hebben behoefte aan structuur waardoor ze een gevoel van veiligheid en vertrouwen kunnen opbouwen. Bij Willemientje hebben we een vast dagritme waar we ons aan houden. Dit maakt de dag voor kinderen voorspelbaar en te bevatten. Het dagritme staat concreet beschreven in ons pedagogisch werkplan. Bij alle vaste dagonderdelen horen rituelen. Zo wordt het slapen en rusten ingeleid door het voorlezen van een boekje en zingen we vaste liedjes bij het eten en opruimen. Medewerkers benoemen waar ze mee bezig zijn en wat de kinderen te wachten staat. Naarmate de kinderen ouder worden vragen we ze of ze zelf weten wat er straks gaat gebeuren. Zo weten de peuters bijvoorbeeld heel goed dat we na het fruit eten buiten gaan spelen.

Bij de jongste baby's ligt de focus op de samenwerking tussen de ouders en Willemientje. Hoe kunnen we elkaar helpen om een jonge baby de rust en (emotionele) veiligheid te bieden die het nodig heeft? Dat is maatwerk en vraagt betrokkenheid van medewerkers en ouders. Door voortdurend in gesprek te blijven met elkaar ontstaat een vertrouwensband tussen kind, ouder en medewerker. Op deze manier creëren we een omgeving waarin de baby zich vertrouwd voelt en zich kan gaan ontwikkelen.

4.2 Slapen en rusten

Voldoende slaap en/ of rust zorgt ervoor dat kinderen als ze wakker zijn zich beter kunnen ontwikkelen. Er wordt zoveel mogelijk ingegaan op de individuele behoefte van elk kind. Dit gaat uiteraard in overleg met de ouder(s) en is ten dele afhankelijk van de groepsdynamiek. Alle kinderen bij Willemientje slapen in een bedje. Het is daarom belangrijk om voorafgaand aan de startdatum hiermee te oefenen. De pedagogisch medewerkers zullen hier in het eerste telefonisch contact verdere toelichting op geven (zie hoofdstuk 3.2).

De allerjongsten vallen weleens in slaap tijdens het 'spelen'. Wanneer zij in slaap vallen, zeker als ze in een wipstoel in slaap vallen, probeert de pedagogisch medewerker ze over te leggen in een bedje. Naarmate ze ouder worden komt er vaak een patroon in de slaaptijden.

Als kinderen huilen bij het inslapen, zullen we dit in overleg met de ouders doen. Veel baby's huilen even voor het slapen gaan om het meegemaakte te verwerken. Deze kinderen zou je storen als je er steeds bij blijft. We gaan in de slaapkamer minimaal om de 5 minuten even bij het huilende kind kijken.

Als je kijkt naar gemiddeldes, dan stoppen de meeste kinderen met hun middagdutje rond de leeftijd van drie jaar. Het is niet voor niets een gemiddelde, er zijn kindjes die eerder of later stoppen. Dit is heel normaal. Het is ook heel normaal is dat kinderen meer slaap nodig hebben bij een dag op de opvang dan thuis. Wij voeren rond elke verjaardag van het kind een gesprek met ouders, zo ook rond de tweede en derde verjaardag. Dit zijn ideale momenten om te evalueren hoe het slapen thuis gaat en of zij tegen problemen aanlopen. Er kunnen praktische oplossingen worden geboden zoals het creëren van een bedtijdrutueel, een vaste bedtijd en een vaste tijd van opstaan. Op deze leeftijd speelt gedrag vaak een rol bij het slapen. Kinderen zijn op zoek naar grenzen en dat kan voor ouders heel lastig zijn.

Bij Willemientje slapen de kinderen totdat ze drie jaar zijn (en langer als dat goed is voor het kind). Het welbevinden van het kind op de groep is het uitgangspunt bij de keuze voor wel of niet slapen op de opvang. De medewerker is de bepalende factor of een kind zonder het middagslaapje kan, omdat zij op de groep goed zicht heeft op het welbevinden van het kind.

Het komt voor dat dit inzicht anders is dan dat van de ouders of dat ouders willen dat hun kind voor de derde verjaardag stopt met slapen. Er kan een stappenplan worden gemaakt met ouders als dit het geval is:

We gaan dan een proefperiode aan voor twee weken waarin we goed in de gaten houden of een kind zich prettig voelt bij het wakker blijven. Tijdens de proefperiode wordt het kind om 17.00 uur opgehaald, zodat het kan wennen aan wakker blijven tussen de middag. Als de dag iets korter is dan is de kans op succes het grootst. Merken de pedagogisch medewerker dat het kind moe is en zich daardoor niet prettig voelt (symptomen als geen eetlust, hongerig, huilerig, boos, geen zin hebben in spelen) dan gaat het kind na de proefperiode van twee weken bij Willemientje weer slapen, ook als dat thuis niet meer het geval is en proberen we het op een later moment opnieuw.

Willemientje heeft drie slaapkamers, één grote en twee kleinere. De kinderen slapen altijd in dezelfde slaapkamer en (zoveel mogelijk) in hetzelfde bed op de dagen dat ze bij ons zijn.

De dreumesen en peuters kleden zichzelf uit met hulp van de pedagogisch medewerkers. Daarna lezen we voor of lezen ze zelf een boekje met op de achtergrond een rustig muziekje. De dreumesen en peuters slapen in hun romper/ ondergoed in een slaapzak of met een dekentje (van Willemientje) en kunnen indien gewenst een (veilige) knuffel en/ of speen mee naar bed nemen. We maken voor elk kind een bedje op met 'eigen' beddengoed; kinderen slapen dus niet in elkaars slaapzak of op het beddengoed van een ander kindje. Eén van de vaste pedagogisch medewerker in de slaapkamer aanwezig. Als de kinderen wakker worden, pakken ze hun eigen mandje met kleren en kleden ze zich aan met hulp van de pedagogisch medewerker. De kinderen die dat zelf kunnen, doen het zelf en helpen regelmatig de jongere kinderen. De baby's slapen allemaal in een slaapzak in bed.

Buikslapen en inbakeren

In het kinderdagverblijf zullen de baby's nooit op eigen initiatief van de pm-er op de buik worden neergelegd tijdens het slapen. Dit i.v.m. een grotere kans op wiegendood. Wanneer de ouder tijdens de intake aangeeft dat het kindje op de buik mag slapen zullen we eerst de alternatieven en risico's bespreken. Als daarna blijkt dat de ouder toch wil dat de baby op de buik slaapt dan dient de ouder hiervoor een formulier te ondertekenen. Wij volgen hier het protocol veilig slapen. Kinderen kunnen bij ons niet worden ingebakerd. Hierop zijn geen uitzonderingen mogelijk.

4.3 Spelen en activiteiten

4.3.2. Inrichting

Willemientje kenmerkt zich door een rustige basis met een vrolijke uitstraling. De groepsruimtes in ons kindcentrum zijn zodanig ingericht dat sfeer en uitstraling passen bij de leeftijd van de kinderen.

Baby/dreumesgroepen

Deze groepen hebben rustige kleuren en er wordt door het gebruik van natuurlijke materialen gezorgd voor een warme sfeer. Voor de jongste baby's is er een lage box waardoor ze betrokken zijn bij de groep en zich toch even kunnen losmaken van prikkels. Ook is er een hoekje met manden waaruit de grotere baby's zelf hun speelgoed kunnen pakken. De stoel wordt gebruikt als vaste plaats voor het geven van flessen. Er is een rustige hoek om boekjes voor te lezen en te knuffelen en een plek om te oefenen met buikligging of draaien en optrekken bij de spiegel. Er is ruim voldoende ruimte om te kruipen, te klauteren en voorzichtige eerste stappen te zetten.

Deze groep biedt ook uitdaging voor de dreumesen. Hier hebben ze alle gelegenheid te oefenen met staan en lopen. Er zijn verschillende hoeken gecreëerd om ook de oudere kinderen uit te dagen. Het speelgoed op de groep rouleert regelmatig, zodat er telkens weer iets nieuws te ontdekken valt. De eettafel biedt ook ruimte om aan tafel te knutselen of spelen.

Peutergroep

Door de herkenbare en aantrekkelijk aangeklede hoeken weten de kinderen precies waar ze wat kunnen vinden. De groep is makkelijk 'leeg te ruimen' voor activiteiten als yoga, peutergym of muziekles. We maken ook regelmatig gebruik van de gang als extra speelruimte.

De indeling in activiteitenhoeken is overzichtelijk en de verschillende activiteitenplekken zijn voor kinderen duidelijk herkenbaar. Dit draagt bij aan de emotionele veiligheid en de autonomie van kinderen: kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en kunnen ook zelfstandig materialen pakken en gebruiken. Hoeken voor druk en rustig spel zijn van elkaar gescheiden zodat kinderen elkaar niet hoeven storen in hun spel. Er zijn plekken om alleen of juist samen te spelen in kleine of grotere groepen. De indeling en inrichting van de ruimtes wordt aangepast als de samenstelling van de groep of het pedagogische handelen daarom vragen. Op deze manier werkt de ruimte altijd ondersteunend aan het pedagogisch handelen.

Buitenruimtes

De buitenruimte van de dreumesen en peuters is ingericht met natuurlijke materialen en nodigt uit tot fantasiespel. Er is een podium met picknicktafels voor knutselen of het eten van een gezonde snack. In de houten tipi kunnen kinderen zich even terugtrekken en in de buitenkeuken wordt heerlijke moddersoep gemaakt.

De ruimte is zo ingericht dat de kinderen privacy hebben zonder dat de medewerkers het overzicht verliezen; een goed voorbeeld hiervan zijn de lage bosjes en de loopplanken met bamboe er omheen. Fietsen of stappen op het plein is avontuurlijk en uitdagend door het bruggetje, de poortjes en het kiezelpad. Uiteraard is er ook een zandbak.

De baby's beschikken over een veilige plek in de buitenruimte. Hier kunnen ze spelen op de zachte kleden. Met de baby's proberen we zo vaak mogelijk naar buiten te gaan, in overleg met ouders/verzorgers.

Voor de baby's, zeker de kleinsten, is het wat lastiger om in de herfst- en wintermaanden naar buiten te gaan vanwege de verschillen in ritme. Wel gaan ze regelmatige wandelen in de vierlingwagen. Daar hebben we er twee van zodat alle kleintjes tegelijk op pad kunnen.

4.3.5 Activiteitsaanbod

Bij het aanbieden van activiteiten wordt rekening gehouden met een evenwichtige verdeling tussen vrij spel en georganiseerde activiteiten, begeleid en onbegeleid spel, rustig en druk spel. De activiteiten richten zich op een of meer ontwikkelgebieden; motorisch (grove en fijne), sociaal-emotioneel, creatief, taal en cognitief.

Soms is dat makkelijk te zien; als we een balspel spelen met een paar peuters is dat een duidelijk voorbeeld van het ontwikkelen van de grove motoriek. Maar als je verder kijkt zie je dat ze ook bezig zijn met taalontwikkeling (je geeft woorden aan de activiteit), met de cognitieve ontwikkeling (onthouden van spelregels), de sociaal-emotionele ontwikkeling (samen spelen) en de creatieve ontwikkeling (wat kunnen we nog meer verzinnen?). En als je geluk hebt zit er een grassprietje aan de bal en werk je ook nog aan de fijne motoriek wanneer ze het sprietje eraf willen peuteren.

We besteden uitgebreid aandacht aan de seizoenen en feestdagen (ook uit andere culturen).

Zelfvertrouwen en zelfstandigheid

We proberen de kinderen te stimuleren om steeds een stapje verder te gaan zodat het zelfvertrouwen wordt verhoogd. Baby's worden gestimuleerd tot het omrollen, zitten, kruipen, lopen maar ook het vasthouden van hun eigen fles en het zelfstandig eten van hun fruit of yoghurt.

Bij de dreumesen en peuters gaat dit proces gewoon door, ze leren steeds meer gebruik te maken van hun eigen lichaam. Ze leren lopen, rennen, klimmen en fietsen. Ook leren ze steeds meer te begrijpen zoals helpen met opruimen, zichzelf aankleden en worden ze zindelijk. Kinderen die goed kunnen lopen komen zelf lopend de groep op.

Kinderen ontwikkelen zich door vertrouwen te krijgen in wat ze zelf kunnen. Hierin worden ze dan ook begeleid en gestimuleerd door de pedagogisch medewerker. Langzamerhand wordt ieder kind in zijn eigen tempo steeds een beetje zelfstandiger.

Programma 3+

Op verzoek van het ministerie van OCW heeft Stichting Leerplan Ontwikkeling voor drie ontwikkelgebieden doelen ontwikkeld en verder uitgewerkt, namelijk voor taal, voor rekenen en voor sociaal-emotioneel. Deze doelen brengen de ontwikkelingslijn van kinderen van 2 tot 7 jaar in beeld voor de drie ontwikkelingsgebieden. SLO heeft in kaart gebracht wat kinderen aan het begin van groep 1 (eind van de peuterspeelzaal/ kinderdagverblijf) en aan het eind van groep 2 bereikt zouden moeten hebben, dan wel ervaring in moeten hebben opgedaan, om uiteindelijk met vertrouwen te kunnen starten in groep 3.

Met deze doelen kunnen voorschoolse instellingen en scholen hun doorgaande lijn versterken en op die manier een bijdrage leveren aan het verlagen van de onderwijsdrempels. Deze doelen van SLO helpen peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en scholen, indirect, bij het implementeren van de referentieniveaus taal en rekenen. Het doel is om het inhoudelijk repertoire van pedagogisch medewerkers en leerkrachten te vergroten c.q. te versterken, zodat zij inhoudelijk verantwoorde keuzes kunnen maken en uitvoeren om een kwalitatief hoog aanbod aan jonge kinderen te bieden, zowel aan kinderen met een achterstand als aan kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

De oudste peuters krijgen elke dag in een klein groepje een 3+ activiteit aangeboden. Wij maken geen gebruik van een vaststaande leermethode, maar gebruiken de uitgewerkte doelen bij het samenstellen van ons 3+ programma.

Bron: <http://www.slo.nl/jongekind/doelen>

4.3.6 Speelgoed en materialen

De op de groep aanwezige materialen zijn gevarieerd en dragen bij aan de verschillende ontwikkelingsgebieden zoals de zintuiglijke, creatieve, motorische, cognitieve, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Er wordt gezorgd voor materialen die passen bij de leeftijd en uitnodigen tot exploreren en creëren. Sommige materialen lenen zich om alleen mee te spelen, andere nodigen juist uit tot samenspel. Kinderen worden betrokken bij de zorg voor materialen en leren zo spelenderwijs zorg te dragen voor hun omgeving.

We kiezen waar mogelijk voor duurzaam (geproduceerd) materiaal. We stimuleren het gebruik van natuurlijke materialen, maar zijn ons ervan bewust dat kinderen ook plezier beleven aan wat wij noemen 'speelgoed met toeters en bellen'. Dat is dan ook (in beperkte mate) aanwezig.

Baby's

De baby's spelen met materialen waarmee op eenvoudige wijze de ruimte aangepast kan worden aan de behoefte van de kinderen die er die dag zijn. Zijn er veel jonge baby's, dan zorgen we voor extra plekken die zorgen voor een geborgen gevoel en als er oudere baby's zijn kunnen we materiaal gebruiken dat meer uitnodigt tot kruipen, lopen en klimmen. We beperken de prikkels voor de baby's door slechts een aantal speeltjes aan te bieden. We wisselen deze af om zo voldoende uitdaging te blijven bieden. Voor de baby's is tenminste het volgende aanwezig:

- Rammelaars
- Babygym
- Kleine knuffels en zachte poppen
- Stapelringen
- In elkaar passende bakjes
- Bijtringen
- Speelgoed dat geluid geeft door erop te drukken
- Duplo
- Eenvoudige puzzels
- Zachte ballen
- Zachte blokken
- Voertuigen, poppetjes, dieren
- Zand- en watermateriaal
- Muziekinstrumenten
- Creatief materiaal (papier, lijm, verf, kwasten, klei, kleurpotloden)
- Boeken (voorleesboeken en voel- of knisperboekjes)

Dreumesen

De meeste materialen voor de dreumesen zijn door te kinderen zelf te pakken. Zo staan de auto's voor het grijpen vlak bij het autokleed. Het speelgoed is zo realistisch mogelijk, dus in de keuken vind je de plastic of houten variant van echte ingrediënten. Voor de dreumesen is tenminste het volgende aanwezig:

- Grote rijgkralen
- Noppen en bord
- Stapelringen
- Speelgoed dat geluid geeft door erop te drukken

- In elkaar passende bakjes
- Puzzels geschikt voor een- en tweejarigen
- Duplo
- Knuffels
- Ballen
- Blokken (verschillende soorten)
- Voertuigen, poppetjes, dieren
- Poppen en toebehoren
- Zand- en watermateriaal
- Muziekinstrumenten
- Creatief materiaal (papier, lijm, verf, kwasten, klei, kleurpotloden, scharen)
- Treinrails/ racebaan
- Keukenspullen (potten en pannen, eetgerei, plastic/ houten eten)
- Verkleedkleden
- Boeken (voorleesboeken en 'zelflees'boeken, met flapjes, prentenboeken)

Peuters

De voorkeuren van de kinderen worden steeds duidelijker zichtbaar en we zien de kinderen dan ook vaak dezelfde keuzes maken. Regelmatig lijkt de sekse de voorkeur te bepalen en zien we voornamelijk meisjes in de poppenhoek en jongens in de autohoek. We proberen de hoeken echter voor iedereen aantrekkelijk te maken. Zo is er in de huishoek een gereedschapskist en staat er een roze met paarse 'dumpruck' in de autohoek. De kinderen zijn actief betrokken bij het opruimen en weten dus heel goed waar alles te vinden is. Net als op de dreumesgroep is (bijna) al het speelgoed door de kinderen zelf te pakken.

Op de peutergroep is tenminste het volgende aanwezig:

- Kleine rijgkralen
- Noppen en bord
- Puzzels geschikt voor twee- en driejarigen
- Duplo/ Lego
- Knuffels
- Ballen
- Blokken (verschillende soorten)
- Voertuigen, poppetjes, dieren
- Poppen en toebehoren
- Zand- en watermateriaal
- Muziekinstrumenten
- Creatief materiaal (papier, lijm, verf, kwasten, klei, kleurpotloden, scharen)
- Treinrails/ racebaan
- Keukenspullen (potten en pannen, eetgerei, plastic/ houten eten)
- Verkleedkleden
- Reken- en cijfermateriaal (tellen, meten, vergelijken hoeveelheden, herkennen van vormen, bekend raken met geschreven cijfers)
- Boeken (voorleesboeken en 'zelflees'boeken, met flapjes, prentenboeken)

4.3.9 Mediagebruik

Bij het gebruik van media op Willemientje staan steeds de volgende uitgangspunten centraal:

- Er wordt alleen materiaal aangeboden waarvan kan worden aangenomen dat het verantwoord is voor jonge kinderen (Sesamstraat, educatieve video's, etc.);
- Het materiaal wordt aangeboden als onderdeel van of als ondersteuning van een activiteit of thema. De pm-ers zijn actief betrokken bij het luisteren en/ of kijken (samen kijken, nabespreken).

4.3.10 Speelgoed van thuis

Bepaalde kinderen hechten waarde aan eigen speelgoed. Soms willen zij graag laten zien wat zij thuis hebben. Dit draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en het kan bijdragen aan de emotionele veiligheid. Aan de andere kant kan het zijn dat het meegebrachte speelgoed niet voldoet aan onze veiligheidseisen. Ook vinden kinderen het soms moeilijker eigen speelgoed te delen met de andere kinderen en kan het leiden tot conflicten.

We kiezen er om deze redenen voor om ouders te vragen geen eigen speelgoed mee te brengen. Natuurlijk mag een kind best eens iets laten zien; daarna moet het speelgoed mee naar huis met de brengende ouder.

4.4 Open deuren

Naarmate kinderen ouder worden, hebben zij, naast veiligheid en geborgenheid, behoefte aan een grotere leefomgeving. Daarom geven de pedagogisch medewerkers de kinderen regelmatig de gelegenheid om hun omgeving buiten hun eigen groep te verkennen en kinderen van andere groepen te leren kennen. Het meest voorkomende voorbeeld hiervan is het samen buitenspelen van de dreumesen en peuters. De afspraak is dat de medewerkers toezicht houden op de kinderen uit de eigen stamgroep.

Daarnaast komt het voor dat we de groep opdelen in kleinere groepjes en we naast de groepsruimte gebruik maken van de gang, het atelier, de buitenruimte of een ruimte op het WG-terrein (op korte loopafstand). De gang heeft een hekje waardoor de dreumesen en peuters ieder een eigen deel van de gang tot hun beschikking hebben. We doen dit onder begeleiding van een vaste medewerker en hanteren ook dan de BKR op groepsniveau.

De baby's nemen een bijzondere plek in binnen het opendeurenbeleid, zij hebben immers meer dan de oudere kinderen veiligheid en geborgenheid nodig in de vorm van de vaste pedagogisch medewerker en een vaste omgeving. Kinderen jonger dan 12 maanden spelen dan ook alleen op hun eigen groep (uitgezonderd buiten spelen en uitstapjes).

4.5 Uitstapjes

We bieden de kinderen een uitdagend aanbod in de vertrouwde omgeving. De dagelijkse voorspelbaarheid is groot. Voor volwassen betekent een hek misschien een belemmering, maar voor kinderen betekent het vrijheid. Ze kunnen zich vrij bewegen in de omheinde buitenruimte. Maar natuurlijk organiseren we ook uitstapjes. We gaan met mooi weer regelmatig richting het Vondelpark. De kinderen worden dan in de bolderkar of vierlingwagen vervoerd en de oudste kinderen lopen aan de hand van een pedagogisch medewerker. Vaak worden dit soort uitstapjes en wandelingen op de dag zelf bedacht. Grotere uitstapjes worden van tevoren aangekondigd met een (digitale) informatiebrief over hoe de dag eruit gaat zien. Tijdens uitstapjes hanteren wij het protocol uitstapjes.

4.6 Feest

Als kinderen jarig zijn en hun verjaardag willen vieren dan hangen we slingers op bij aanvang van de vroege dienst. Wij vinden dit een belangrijk moment voor het kind en besteden er dan ook graag aandacht aan. De jarige krijgt een mooie muts op en er worden allerlei verjaardagsliedjes gezongen.

We letten tijdens de viering op de reactie van het kind en laten ons door deze reactie leiden. De kinderen mogen de jarige een hand en/of zoen geven als de jarige dat wil. Er is ook een klein presentje voor de jarige en tot slot mag de jarige uitdelen.

Verjaardagsfeestjes worden doorgaans om 09.30 uur gevierd. Als ouders het leuk vinden kunnen ze hier natuurlijk bij aanwezig zijn. Lukt dit niet, dan zijn de pedagogisch medewerkers altijd bereid om foto's te maken van de jarige met de iPad van de groep. De baby's vieren het verjaardagsfeestje wat kleinschaliger. Ook hier worden allerlei verjaardagsliedjes gezongen en wordt er een klein presentje gegeven.

Het Sinterklaasfeest gaat bij het kinderdagverblijf niet ongemerkt voorbij. De gang en de groepen worden twee weken voor het feest versierd en de activiteiten staan in het teken van het feest. Voor of op 5 december brengt een Piet een bezoek aan Willemientje. Deze vrolijke Piet heeft respect voor de kinderen en dringt niet aan op groeten of naar voren komen of het zingen van een liedje. Het bezoek vindt plaats in de peutergroep. Nieuwsgierige dreumesen kunnen aansluiten en kinderen die het niet zo leuk vinden kunnen lekker op de andere groep spelen. Ook is er in die periode pietengym in een zaal op het WG-terrein.

Voor de baby's is rust en regelmaat belangrijk en zij blijven op de eigen groep.

Kerst, het gezellige feest van de lichtjes! Uiteraard staat er op elke groep een kerstboom. Er wordt volop geknutseld, de knutselwerken worden opgehangen of neergezet op de groep, en we zingen samen kerstliedjes. De groepen en de gang zijn helemaal in kerstsfeer. Elk jaar organiseren wij in de week voorafgaand aan Kerst een kerstlunch. Voor de ouders is er de jaarlijkse winterborrel. Daarnaast besteden wij aandacht aan Pasen met een paasontbijt en schenken we aandacht aan eventuele andere (op religie gebaseerde) feesten indien daar behoefte aan is.

Aan het begin van de zomer vieren we een zonnig zomerfeest met alle kinderen, medewerkers en ouders.

5. Eten en drinken

Samen met de ouder(s)/verzorger(s) hebben we de belangrijke taak om kinderen kennis te laten maken met lekkere, gezonde en gevarieerde voeding. Gezonde voeding op jonge leeftijd legt de basis voor een goede gezondheid op latere leeftijd en draagt bij aan een sterk en gezond lichaam en geeft energie om te spelen en te ontwikkelen.

5.1 Uitgangspunten

Wij nemen kinderen serieus in hun gevoelens en handelen. Wij benaderen kinderen positief en laten hen in hun waarde.

Doorgaans weten kinderen zelf heel goed wat ze wel of niet lekker vinden. De pedagogisch medewerker houdt rekening met een zo gezond en gevarieerd mogelijk aanbod. Zij begeleidt kinderen op een positief en ondersteunde manier.

Eten en drinken is een sociale gebeurtenis. Het doel is, om naast het kennismaken, proeven en ervaren van verschillende smaken, de maaltijd in een gezellige en ontspannen sfeer aan te bieden. Wij dwingen kinderen niet tot eten en drinken; vol is vol en iets wat een kind niet lekker vindt mag het laten staan. We stimuleren kinderen wel om te eten en te drinken.

Wij respecteren en stimuleren de zelfstandigheid en eigenwaarde van kinderen.

De meeste kinderen zijn heel gemotiveerd tot 'zelf doen'. Ze leren spelenderwijs eten en drinken. De medewerker geeft het kind de ruimte en de gelegenheid tot het proberen; dat kan eerst samen, of met hulp van een ouder kind, en later kan het kind de handeling alleen. Het ene kind heeft hierbij meer tijd (en begeleiding) nodig dan het andere kind.

Wij leren de kinderen respect te hebben voor elkaar, voor alles wat leeft en voor hun omgeving.

Eten en drinken zijn heel persoonlijk en ook sterk bepaald door cultuur en gewoontes in het gezin. Naast onze eigen visie op gezonde en verantwoorde voeding houden wij rekening met levensovertuiging, religie en medische redenen.

Wij luisteren naar wat kinderen bezighoudt en spelen hierop in.

Voor of tijdens elk tafelmoment wordt er op de kinderopvang gezongen en/ of een boekje gelezen. Tijdens het eten en drinken hebben kinderen de ruimte om te vertellen, of te laten zien, wat hen bezighoudt. De medewerker neemt de rust om hierop in te gaan en stimuleert gesprekken onderling. Kinderen luisteren naar elkaar en de medewerker zorgt dat ieder kind wordt gezien en gehoord. Tijdens het eten leren kinderen spelenderwijs enorm veel. We benoemen wat we doen en betrekken kinderen hierbij.

Fruit wordt aan tafel geschild en crackers aan tafel gesmeerd en gesneden. De kinderen zien wat er wordt gegeten en hoe dit wordt klaargemaakt. Het eten wordt aangeboden op een bordje of in een bakje.

5.2 Gezonde en verantwoorde voeding

Wij vinden het belangrijk dat kinderen gezond eten en drinken. Daarom bieden wij voedingswaren die zo weinig mogelijk toegevoegde suikers, kleur- en geurstoffen en conserveringsmiddel bevatten en bieden we zoveel mogelijk voedingswaren met onverzadigde i.p.v. verzadigde vetten. De uitgangspunten van het voedingscentrum zijn hierbij richtinggevend. Gezonde en verantwoorde voeding gaat voor ons hand in hand met sport, spel en bewegen. Dit past ook in een gezond leefpatroon.

Wij geven de kinderen dan ook alle ruimte om voldoende te bewegen. Zo gaan we elke dag naar buiten en is spel en beweging standaard onderdeel in het activiteitenaanbod.

5.3 Waarden en normen

Het op een gezonde- en verantwoorde wijze omgaan met voeding vraagt om een voorbeeldfunctie van onze medewerkers. Wij geven het goede voorbeeld; kinderen doen wat wij doen. We zorgen ervoor dat voor aanvang van de maaltijd alles aanwezig is; dat voorkomt heen en weer lopen en voorkomt onrust. Ieder kind wordt 'gezien en gehoord'; kinderen kunnen elkaar en de medewerkers goed zien en horen. Kinderen leren van het voorbeeld van gedrag; ze willen graag hetzelfde doen en houden van herhaling. Hierbij benoemen we de positieve verwachtingen; bijvoorbeeld in plaats van 'niet proppen' zeggen we 'doe maar 1 hapje tegelijk in je mond', 'of je mag iets vertellen wanneer je mond leeg is.' We geven aandacht aan netjes en rustig eten.

5.4 Baby's en voeding

Het voeden van jonge baby's gaat (zo veel mogelijk) volgens het schema dat thuis wordt gehanteerd. Tot 09.30 uur en na 17.00 uur is er één medewerker op de groep. Op dat moment verdeelt de pedagogisch medewerker de aandacht tussen de aanwezige kinderen en de ouders die hun kind komen brengen/ halen. Het ongestoord aanbieden van een fles is dan lastig. Samen met de ouders bespreken we een voedingsschema waarbij we zoveel mogelijk voorkomen dat we op de momenten dat we alleen op de groep zijn een fles moeten aanbieden. Het tijdstip van de eerste voeding thuis in de ochtend, de tijd van ophalen en de tijd die tussen de voedingen zit zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Baby's drinken bij ons poedermelk of moedermelk. Borstvoeding nemen ouders voldoende gekoeld of ingevroren (in kleine porties) mee. Wij hebben de volgende soorten flesvoeding in huis: Nutrilon 1, en 2 en Hipp 1 en 2. Als een ouder iets anders wil kan dit overlegd worden met de pedagogisch medewerker. In de eerste 6 maanden krijgt een baby genoeg vocht uit de melkvoeding. Hij heeft geen extra water nodig. Vanaf 6 maanden komen de baby's in een vast voedingspatroon terecht en wordt meer vast voedsel aan het menu toegevoegd. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders en nadat dit thuis goed gaat.

Onderstaande leeftijden zijn een richtlijn:

5/6 maanden

We kunnen starten met een fruithapje als er thuis goed van de lepel gehapt wordt. Fruithapjes bevatten één à twee soorten fruit (vaak een basis van banaan).

9 maanden

We starten met een warm groentehapje als er thuis goed van een lepel wordt gehapt en er enig tempo zit in het eten.

11/12/13 maanden

We stappen over op stukjes fruit als het kindje thuis ook al goed kan stukjes fruit kan eten. We bieden zachte soorten aan als banaan, rijpe peer en sinaasappel. Als een kindje wat later tanden krijgt dan kunnen we de stukjes fruit nog even uitstellen. Vanaf deze leeftijd krijgen de kinderen bij eetmomenten water of lauwe thee (zonder theïne en suiker) aangeboden.

12 maanden

Het gepureerde groentehapje wordt vervangen door een 12mnd+ maaltijd. Deze maaltijd is iets grover van structuur en bestaat uit meerdere smaken. We bieden water of halfvolle melk aan bij deze maaltijd.

14/15 maanden

Als er overdag een fles minder gedronken wordt bieden we in de middag yoghurt aan. We stappen over op crackers als het kindje meer tandjes krijgt en goed op de cracker kan kauwen. De kinderen krijgen de keuze uit twee à drie gezonde belegsoorten.

Tot 1 jaar geven we geen honing i.v.m. een mogelijke bacterie in honing waar jonge kinderen erg ziek van kunnen worden. Ook geven we tot 1 jaar geen pindakaas. Pindakaas bevat goede vetten en voedingsstoffen maar ook veel zout. Bovendien is het erg allergen en kan het dus allergische reacties opwekken.

5.5 Kinderen van 1 tot 4 jaar

Een tafelmoment is een vast rustpunt in het dagritme. Het geeft kinderen houvast en zorgt voor de nodige rustmomenten. Het aan tafel gaan wordt altijd aangekondigd; de pedagogisch medewerker laat de kinderen weten dat het bijna tijd is om te stoppen met spelen. Dit wordt een paar keer herhaald. Daarna wordt er samen opgeruimd, handen gewassen. Datzelfde geldt ook voor het stoppen van de maaltijd. Ook dit wordt aangekondigd en een paar keer herhaald. De kinderen weten dan dat het tijd is om af te ronden, het gezicht te wassen met een washandje, plassen, luier verschonen, spelen en/of slapen.

Fruit in de ochtend

Het fruit wordt aan tafel gekozen en voorbereid. Zo leren kinderen de verschillende soorten fruit kennen. We proberen zoveel mogelijk variatie aan te bieden waarbij we ook seizoensfruit aanbieden als aanvulling op de vaste soorten. Ook worden er verschillende 'spelletjes' gespeeld met het fruit: Hoeveel soorten fruit liggen er op tafel? Kijk eens wat een lange slinger je krijgt als je een appel schilt! We zingen soms grappige fruitliedjes en gebruiken de banaan als telefoon. Dreumesen krijgen verschillende soorten fruit in stukjes in een bakje. Wat ze niet lusten hoeven ze niet op te eten. De peuters mogen zelf kiezen welk fruit ze willen eten en we stimuleren ze de appel met schil te eten of zelf hun banaan te pellen. Ze wassen zelf het fruit dat ongeschild gegeten wordt.

De pedagogisch medewerkers proberen de kinderen te prikkelen om eens een ander stukje fruit te proeven. De kinderen drinken thee (lauw en zonder theïne) of water.

Warme maaltijd

Wij bieden de kinderen dagelijks een warme maaltijd (vegetarisch) aan rond lunchtijd. Bij de dreumesen en peuters stimuleren we de kinderen zoveel mogelijk om zelfstandig te eten en ze voldoende te laten eten. De warme maaltijd wordt verzorgd door Moekes Maaltijd (www.moekesmaaltijd.nl). Tijdens de maaltijd schenken we melk en voor de kinderen die dit niet mogen of lusten, bieden we een alternatief (lactosevrij, thee, water). Na de maaltijd bieden we rauwkost aan.

Yoghurt/ cracker

Peuters eten een cracker, maiswafel of beschuitje evenals de dreumesen die al een cracker kunnen eten. Lukt dat nog niet zo goed dan eten ze een bakje yoghurt. Zuivelspread, appelstroop en humus staan bij ons standaard op tafel. Uit het aanbod van gezond beleg maken ze zelf een keuze. We nemen hiervoor de tijd en stimuleren hen het beleg bij de naam te noemen als de spraakontwikkeling het toelaat.

5.6 Trakteren, feestdagen en andere vieringen

Als de kinderen jarig zijn, mogen zij trakteren. Het liefst zien wij gezonde traktaties. De pedagogisch medewerkers kunnen altijd helpen bij de keuze van een traktatie.

5.7 Allergieën

Wanneer een kind een allergie heeft houden wij daar natuurlijk rekening mee. Producten die een kind wel mag gebruiken kunnen worden meegeven naar de kinderopvang.

Bij de groep wordt dit gemerkt en/of apart bewaard. Ook wordt een aantekening in Bitcare gemaakt zodat alle medewerkers direct op de hoogte zijn.

5.8 Voedselveiligheid

Als kinderopvang houden wij ons aan de hygiëncode voor kleine instellingen. Wij gaan veilig om met het eten van de kinderen om te voorkomen dat ze ziek worden. De basis hiervoor is een goede persoonlijke hygiëne van onze medewerkers.

6. Waarden- en normengevoelige onderwerpen

6.1 Verschonen, zindelijkheid en toiletgebruik

We hebben duidelijke werkinstructies ten aanzien van hygiëne tijdens toiletbezoek en het verschonen van de kinderen. De medewerkers zijn op de hoogte van deze afspraken.

De momenten voor verschonen en toiletbezoek zijn na de eetmomenten en voor en na het slapen gaan en indien nodig tussendoor. De kinderen die zelf naar het toilet kunnen, doen dit natuurlijk naast de vaste momenten op eigen verzoek. Wij leren ze dat doortrekken, goed afvegen en handen wassen hoort bij een bezoek aan het toilet.

Wanneer ouders en/ of pedagogisch medewerkers merken dat een peuter grote interesse heeft in het toilet of wel eens een droge luier heeft vertellen ze dit in een overdracht aan elkaar. De peuter is er dan hoogstwaarschijnlijk aan toe om zindelijk te worden. In overleg met elkaar gaan we werken aan de zindelijkheid.

Deze kinderen mogen meegaan in de toiletrondes om alvast te wennen. Ook zonder resultaat is dat natuurlijk leuk. In overleg met de ouder(s) wordt kinderen vanaf 2,5 à 3 jaar regelmatig gevraagd of ze moeten plassen of poepen, net zolang tot ze zelf gaan merken wanneer ze aandrang hebben. **Een kind is zindelijk als het zelf kan aangeven wanneer het moet plassen of poepen en wanneer hij plas en poep even op kan houden.** Als het kind thuis goed zindelijk is kan het zonder luier naar Willemientje komen en doen wij ook geen luier meer om. Als blijkt dat het op Willemientje nog lastig is gebruiken we luierbroekjes als tussenoplossing. Dat heeft meer eigenschappen van een onderbroek en het kind kan deze zelf omhoog en omlaag doen bij toiletbezoek. We gebruiken bij Willemientje geen potjes.

Ongelukjes worden niet bestraft want voor het kind is het al vervelend genoeg. Vaak maken wij gebruik van een beloningssysteem bijv. in de vorm van stickers. Dit systeem wordt uitsluitend als beloning gebruikt en niet om het plas/poepgedrag van het kind te veranderen. Beloningssystemen werken in dat laatste geval namelijk pas bij kinderen vanaf een jaar of 4.

6.2 Seksuele ontwikkeling, intimiteit, voortplanting

Vanaf een paar maanden oud wordt een kind zich al bewust van het eigen lichaam. Het begint met het ontdekken van de handjes en de voetjes en wat je ermee kunt doen. Later komen ook andere lichaamsdelen aan bod. De verkenning van het eigen lichaam is natuurlijk heel onschuldig maar het is wel belangrijk hoe we hiermee omgaan.

De seksuele ontwikkeling bij kinderen kent verschillende fasen met de volgende kenmerken
Kinderen van 0 – 2 jaar

- Worden egocentrisch geboren, alles draait om hen.
- Zijn gericht op lustbevrediging (drinken, slapen, eten en aandacht).
- Ontdekken hun eigen lichaam en kunnen dat als prettig ervaren.
- Worden graag geknuffeld.

Kinderen van 2 – 4 jaar

- Worden zich meer bewust van hun eigen lichaam.
- Ontdekken de geslachtsverschillen.
- Gaan spelenderwijs op ontdekking uit door bijv. te 'kijken' bij leeftijdsgenootjes.
- Hebben net als baby's veel behoefte aan lichamelijk contact.
- Spelen soms spelletjes zoals 'vadertje en moedertje' of 'doktertje'.
- Mogelijk begin van schaamtegevoelens.
- Gaan soms vragen stellen over seks en voortplanting.

Op het kinderdagverblijf wordt er veel geknuffeld met de kinderen. Kinderen zitten op schoot, worden gedragen en natuurlijk verschoond.

Als kinderen nieuwsgierig worden naar hun eigen lichaam of van dat van de andere kinderen en van ons, gaan wij daar zo normaal mogelijk mee om. Natuurlijk stellen wij wel grenzen om onszelf en de andere kinderen te beschermen tegen ongewenste intimiteiten. Een paar voorbeelden:

- Als een kind aan het 'masturberen' is, straffen wij het niet. We leiden het kind af door bijvoorbeeld te zeggen dat dat iets is dat je beter kunt doen als je alleen bent of dat het iets is voor jezelf. Of we geven een alternatief, bijvoorbeeld door te zeggen dat het kind de handen maar even op de knieën moet leggen.
- Als kinderen de verschillen tussen jongens en meisjes gaan opmerken bijvoorbeeld tijdens een wc-bezoek, worden deze verschillen gewoon benoemd.
- Als een kind de pedagogisch medewerkers aanraakt op intieme plekken, benoemen we dat dat niet gewenst is. Tot 2,5 jaar leiden wij het kind af en benoemen wij het niet. Dit omdat wij ervan uitgaan dat kinderen dat dan nog niet goed begrijpen.
- Ook kinderen mogen het zeggen als ze een aanraking niet fijn vinden.
- Kinderen mogen 'doktertje' spelen maar de kleren blijven aan.
- We kussen de kinderen op de wang en alleen dan, wanneer het initiatief vanuit het kind komt. We vragen niet om knuffels of kusjes.
- Wij benoemen de geslachtsdelen. Voor het meisje gebruiken we vagina en voor de jongen piemel. Als kinderen van huis uit een ander woord meekrijgen, geven wij aan dat dat ook kan, maar dat wij piemel c.q. vagina zeggen. Verder gebruiken we de woorden poep en plas.

Als kinderen met vragen komen over voortplanting gaan wij mee in het verhaal van het kind. Met de ouder(s) bespreken we dat kinderen met vragen zitten en we vragen hoe zij hier in de thuissituatie mee omgaan. Zo weten ouder(s) pedagogisch medewerkers en ouders van elkaar waar het kind vragen over heeft en wat er verteld wordt.

6.3 Verkleeden

Als kinderen zich willen verkleeden, gebeurt dat altijd onder toezicht van ons. Bij het aantrekken van verkleedkleding wordt in ieder geval altijd het ondergoed aangehouden, ook i.v.m. de hygiëne. Omdat wij aansluiten bij de interesses en behoeftes van de kinderen, kunnen jongens zich verkleeden als meisje (prinses) en lippenstift/nagellak opdoen en de meisjes mogen zich, als ze dat willen, verkleeden als soldaat of piraat.

6.4 Onderlinge conflicten

Peuters en dreumesen kunnen elkaar enorm dwars zitten. Regelmatig is te zien dat zij elkaars speelgoed afpakken, soms wordt er gebeten of geduwd. Kinderen moeten leren om met andere kinderen om te gaan. Af en toe ruzie zoals een conflict over speelgoed, hoort daarbij. Jonge kinderen kunnen zich namelijk nog niet verplaatsen in de gevoelens van een ander. Zij zijn meestal sterk op zichzelf gericht.

Als zij een pop willen hebben die net wordt vastgehouden door een ander kind, willen zij deze pop afpakken. Dat het andere kind dat niet zo leuk vindt, hebben zij niet in de gaten. Rond het derde jaar beginnen veel kinderen door te krijgen hoe zij contact moeten leggen met andere kinderen. Zij merken dat het beter werkt om iets aan een ander kind te vragen dan om het meteen om te duwen. Sommige kinderen hebben wat meer de tijd nodig om te leren hoe zij met andere kinderen om kunnen gaan.

Kinderen leren het meest van de oplossingen die zij zelf bedenken. Dat geldt ook voor het oplossen van ruzies. Het is daarom niet verstandig om kinderruzies meteen te stoppen of de kinderen een kant-en-klare oplossing aan te bieden. Het helpt wel om kinderen steun te geven als ze er samen niet uitkomen. Een voorstel om 'om de beurt' met de pop te spelen of om 'samen' met alle poppen te spelen, kan kinderen helpen bij het oplossen van hun ruzie om de pop.

Ruzies tussen kinderen van deze leeftijd vallen niet onder het begrip pesten. Bij pesten zijn het steeds dezelfde kinderen die het slachtoffer zijn. Bij kinderen onder de vier jaar speelt dit zelden een rol.

Wij vinden het belangrijk dat er op de groepen een sfeer wordt gecreëerd van openheid, vertrouwen en acceptatie. Wij doen dat op de volgende manier:

- We geven zelf het goede voorbeeld, dit is van groot belang voor een goede, open sfeer en voorkomt pestgedrag.
- Er zullen minder conflicten zijn in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken, waar kinderen gerespecteerd worden in hun eigenheid en waar agressief gedrag van kinderen en pedagogisch medewerkers niet wordt geaccepteerd.
- Door samen (met de kinderen) gedragsregels af te spreken.
- Wij laten aan de kinderen zien dat iedereen verschillend is en dat iedereen zijn eigen talenten heeft. Dit benoemen we, net als de sfeer in de groep.
- Wij geven de kinderen en de groep als geheel vaak en bewust complimentjes.
- Wij laten kinderen elkaar helpen en geven complimenten als ze dat doen.

7. Informatie-uitwisseling

7.1 Volgen van het kind

De wet schrijft voor dat de ontwikkeling van kinderen op een kinderdagverblijf planmatig wordt gevolgd en geregistreerd. Een kindvolgsysteem (zoals dat op scholen gebruikt wordt) is niet verplicht, maar het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers ieder kind 'in beeld' hebben en het volgen in zijn ontwikkeling. Zo kunnen ze aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten.

Eigenlijk zijn pedagogisch medewerkers continue bezig met het volgen van de ontwikkeling van de kinderen, maar twee keer per jaar doen we dat planmatig door het kind te observeren. We doen dat tijdens verschillende momenten van de dag en leggen onze bevindingen (feitelijk en zonder oordeel) vast. We kijken zowel naar de ontwikkeling als naar het welbevinden. Er is een lijst met vragen voor kinderen tot twee jaar en een vragenlijst voor kinderen van twee tot vier jaar.

Welbevinden

Welbevinden staat voor de mate waarin iemand zich lichamelijk, geestelijk en sociaal goed voelt. Welbevinden gaat dus over lekker in je vel zitten, maar ook over lichamelijk gezond zijn en tevreden zijn. Een goed of slecht welbevinden kan van invloed zijn op de mogelijkheden tot ontwikkelen. Om inzicht te krijgen in het welbevinden van het kind kijken we naar het gedrag van het kind op verschillende momenten van de dag. Denk hierbij aan gedrag bij binnenkomst, tijdens het eten, tijdens verzorgmomenten en slapen, bij (vrij) spel binnen en buiten en bij vertrek.

Ontwikkeling

Om de ontwikkeling van het kind in kaart te brengen bekijken we periodiek wat kinderen doen/ kunnen op verschillende gebieden. Het is goed om op te merken dat het om een feitelijke constatering zonder waardeoordeel gaat. Ieder kind ontwikkelt zich op eigen tempo en de observaties worden niet gezien als toets of test. Uiteraard kan het voorkomen dat er iets opvalt in de observaties en dan gaan medewerkers en ouders met elkaar in gesprek. Hieronder geven we enkele voorbeelden.

Ontwikkelgebied	0-2 jaar	2-4 jaar
Zelfredzaamheid	Doet het mondje open bij het naderen van de lepel.	Kan zich zelfstandig aan-/uitkleden.
Sociaal-emotioneel	Ruimt samen met de pedagogisch medewerker speelgoed op.	Komt voor zichzelf op.
Speel-/werkgedrag	Kijkt onder een doek naar een verstopt speeltje.	Doet actief mee bij groepsactiviteiten.
Taalontwikkeling	Brabbelt bij spel.	Zingt bekende liedjes mee.
Motoriek	Raakt met de handjes de voetjes aan.	Beweegt soepel bij rennen, klimmen, etc.
Rekenontwikkeling	x	Kent namen van basisvormen zoals driehoek, vierkant, cirkel.

Door de wijze van notatie kunnen we aangeven in welke mate een kind de vaardigheid beheerst:

- Kijkpunt nog niet in ontwikkeling/ nee
- Kijkpunt begint zich te ontwikkelen/ in geringe mate
- Kijkpunt is nog in ontwikkeling/ in redelijke mate
- Kijkpunt is (bijna) volledig ontwikkeld/ in hoge mate.

De ingevulde observatieformulieren vormen de basis voor het voeren van de jaarlijkse oudergesprekken (rond de verjaardag van het kind).

7.2 Oudercontacten

Hieronder wordt beschreven welke contactmomenten er tussen ouder(s) en het kinderdagverblijf plaatsvinden. Van ouder(s) verwachten wij dat zij actief deelnemen aan deze vormen van communicatie en contact.

7.2.1 Rondleiding

Wij vertellen over het kinderdagverblijf en laten het zien. De ouder krijgt een beeld van de locatie en de groepen en kan zo nodig vragen stellen.

7.2.2 Intakegesprek

Alle nieuwe ouder(s) worden uitgenodigd voor een intakegesprek. Vooraf is er telefonisch contact (met ouders van kinderen onder tot 12 maanden twee keer). Tijdens het intakegesprek wordt er informatie gegeven over de organisatie, het kinderdagverblijf en de groep waarin het kind is geplaatst. Aan de ouder(s) wordt gevraagd informatie te geven over hun kind zodat het voor ons mogelijk wordt om het kind zo goed mogelijk te begeleiden. Er worden wenafspraken gemaakt en ook wordt er meteen een afspraak gemaakt voor het eerste evaluatiegesprek dat na drie maanden plaatsvindt.

7.2.3 Evaluatiegesprek na 3 maanden

Drie maanden na aanvang van de opvang van hun kind krijgen ouder(s) de gelegenheid de wienperiode te evalueren en eventuele vragen te stellen in een evaluatiegesprek. Centraal hierin staan het welbevinden van het kind en de bevindingen van de ouder(s).

7.2.4 Breng- en haalcontacten

Aan het begin van de dag, als de kinderen gebracht worden, en aan het einde van de dag bij het ophalen, maken wij tijd om met de ouder(s) te praten over het kind en zijn belevenissen. Deze dagelijkse gesprekje tussen de ouder(s) en pedagogisch medewerkers kunnen naar onze mening een grote bijdrage leveren aan de vertrouwensband. Wij proberen zo goed mogelijk onze aandacht en tijd te verdelen over de ouders. Soms kan dit wel eens moeilijk zijn, bijvoorbeeld omdat er veel ouders tegelijk binnenkomen of omdat de kinderen aandacht nodig hebben.

In de ochtend geeft de ouder overdracht aan een medewerker. De overdracht in de ochtend is een korte samenvatting van bijzonderheden van het kind. Wat wij belangrijk vinden om van de ouder te horen in een overdracht is hoe het met het kind gaat, of het kind in het weekend iets speciaals heeft gedaan, maar ook wanneer een baby de eerste fles heeft gedronken en andere bijzonderheden. Wij kunnen hier dan rekening mee houden gedurende de dag.

Het kan voorkomen dat een ander persoon het kind komt halen en/of brengen. Het is belangrijk dat ouder(s) dit van te voren aangeven, zodat de pedagogisch medewerkers hiervan op de hoogte zijn. Als het kind wordt opgehaald geven wij het niet mee aan iemand anders als wij niet van te voren op de hoogte zijn gebracht.

Wij nemen dan eerst contact op met de ouder(s) alvorens wij het kind meegeven.

7.2.5 10-minutengesprek

Naast de dagelijkse overdracht voeren we eens per jaar een oudergesprek, het zogenaamde 10-minutengesprek. Deze gesprekken worden gepland rond de verjaardag van een kind. Leidraad voor het gesprek vormt de vastgelegde informatie uit de observaties. We spreken met de ouders over het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling van het kind.

Op verzoek van de ouder(s) of van de pedagogisch medewerkers kan er tussendoor een extra gesprek plaatsvinden. De pedagogisch coach en/of de directeur kan daar op verzoek van ouder of medewerker bij aanwezig zijn.

7.2.6 Exitgesprek

Wanneer een kind tussentijds de opvang verlaat, is er gelegenheid tot het invullen van een exitformulier. Naast het feit dat het voor ouder(s) prettig is de afgelopen periode te evalueren, is het voor de pedagogisch medewerkers goed om het beleid scherp te houden. Uiteraard kan er op verzoek ook een exitgesprek plaatsvinden. Daarnaast kunnen de redenen van vertrek besproken worden met de oudercommissie.

7.2.7 Schriftelijke informatie

Naast mondelinge informatie ontvangen ouder(s) ook regelmatig schriftelijke informatie van het kinderdagverblijf.

Nieuwsbrief - Onze nieuwsbrief verschijnt minimaal één keer per maand en wordt digitaal verspreid. Bij belangrijke gebeurtenissen bijvoorbeeld bij personeelwisselingen en het samenvoegen van groepen, worden ouder(s) middels een extra nieuwsbrief op de hoogte gesteld.

IPad en ouderapp – Elke groep beschikt over een iPad met de app Bitcare. Ouders worden voorafgaand aan de start uitgenodigd om de bijbehorende ouderapp te downloaden op hun smartphone.

In Bitcare staan profielen van de kinderen met belangrijke informatie als opvangdagen en allergieën. Met deze app registreren we de aanwezigheid van de kinderen en het is een belangrijk communicatiemiddel tussen medewerkers en ouders. Zo sturen we regelmatig een foto (met inachtneming van de afspraken over privacy) en vertellen we iets over de activiteiten van die dag of sturen we een berichtje. Medewerkers en ouders kunnen elkaar ook vragen stellen. We kunnen met inachtneming van de privacywetgeving foto's doorsturen en activiteiten toelichten aan ouders.

Infoblad 'Goede start bij Willemientje' – Uiterlijk twee maanden voor aanvang van het contract ontvangen ouders wiens baby gaat starten bij Willemientje het Infoblad 'Goede start bij Willemientje'. Hierin staat toegelicht hoe er bij Willemientje gewerkt wordt en hoe ouders hun kindje (en zichzelf) kunnen voorbereiden op het gebied van voeding en slapen. Dat komt een goede start ten goede. Tijdens de telefonische contactmomenten voorafgaand aan het intakegesprek gaan we in op de inhoud van dit infoblad.

Folders dreumesen en peuters - Ouders wiens kind binnenkort start in of doorstroomt naar de volgende groep ontvangen de folder 'Welkom op de Zonnetjes/ Vlinders/ Regenboog'. In deze folder staan de belangrijkste gebruiken op de nieuwe groep (liedjes, dagindeling, zelfredzaamheid, etc.) Ouders en kinderen zijn zo goed voorbereid op de start op de nieuwe groep.

7.3 Overdracht basisschool/ buitenschoolse opvang

Als een kind 3 jaar en 10 maanden is vult de mentor het 'Formulier overdracht basisschool/ bso' in. Daarin geven we informatie over de ontwikkeling van het kind. De inhoud van dit formulier wordt besproken met de ouder(s) en daarna naar de betreffende basisschool/ buitenschoolse opvang gestuurd. Ouders kunnen aangeven dat ze dit liever niet willen; wij laten dit aan de school/ bso weten.

7.4 Extra dag/ruildag

In principe komen de kinderen op vaste dagen naar Willemientje. Dit komt de stabiliteit van de groepen, de emotionele veiligheid en daarmee de pedagogische kwaliteit ten goede. Het kan echter voorkomen dat je op een andere dan de vaste dagen opvang nodig hebt voor je kind. We doen ons best om aan die wens tegemoet te komen. Willemientje heeft echter een hoge bezettingsgraad en daarom zal het regelmatig voorkomen dat gemiste opvangdagen niet geruild kunnen worden of dat een extra dag niet mogelijk is.

Je kunt een dag dat je kind geen gebruik maakt van de opvang incidenteel ruilen tegen een andere opvangdag. Het ruilen is overigens een service en geen recht. De medewerkers van Willemientje begrijpen dat het niet door kunnen gaan van een ruildag vervelend kan zijn. Op onze beurt rekenen we op begrip van de ouder als de ruil niet door kan gaan.

Uitgangspunten en afspraken:

- Ruilen kan in verband met de emotionele veiligheid alleen op de eigen groep;
- De maximale groepsgrootte en beroepskracht-kindratio worden niet overschreden;
- Ruildagen worden uitsluitend vooraf (minimaal vijf dagen) aangevraagd: dat betekent dat een ouder doorgeeft op welke dag het kind niet komt en aangeeft met welke dag ze deze willen ruilen (ziektedagen zijn dus niet te ruilen);
- Ruilen kan binnen twee weken voor of twee weken na de dag waarop het kind niet komt;
- Ruildagen worden uitsluitend via de chat in de ouderapp aangevraagd;
- Voor ruildagen wordt geen extra medewerker ingezet;
- Ruilen kan alleen na goedkeuring van een medewerker in Bitcare;
- Na goedkeuring is terugruilen niet meer mogelijk;
- Ruilen is kosteloos;
- Het is niet mogelijk om hele vakanties te ruilen.

Het is mogelijk incidenteel een extra dag af te nemen. Hiervoor gelden de volgende regels:

- Kinderen kunnen door de indeling van de groepen op leeftijd alleen op de eigen groep worden opgevangen;
- De maximale groepsgrootte of beroepskracht-kindratio wordt niet overschreden;
- Extra dagen worden uitsluitend via de chat in de ouderapp aangevraagd (verzoeken voor de dag zelf kunnen telefonisch indien de medewerker daar op de groep tijd voor heeft);
- Een toegezegde extra dag kan uitsluitend via de chat in de ouderapp tot 1 werkdag van tevoren kosteloos worden geannuleerd (dus uiterlijk vrijdag afzeggen voor maandag, uiterlijk maandag voor dinsdag, etc.)
- We rekenen voor de extra dag een vaste dagprijs (aantal uren geopend x gebruikelijke uurtarief) die achteraf gefactureerd wordt (bijvoorbeeld; het kind komt extra op 5 september, dan komt die dag bij de factuur van november.

7.5 Oudercommissie

In de oudercommissie zijn ouder(s) van de verschillende groepen binnen ons kinderdagverblijf vertegenwoordigd. De oudercommissie vergadert zes keer per jaar en op verzoek is de directeur hierbij aanwezig. Van de vergaderingen worden notulen gemaakt. Doelstelling, bevoegdheden en samenstelling van de oudercommissie worden omschreven in het 'reglement van de oudercommissies'. De oudercommissie wordt jaarlijks betrokken bij de invulling van het 4-ogenprincipe en de afspraken die voortvloeien uit de RIV en RIG (risico inventarisatie veiligheid en gezondheid) en ook is zij betrokken bij zaken als verandering van beleid, bijv. wenbeleid of voedingsbeleid. Er is een intensief contact tussen de directeur en de voorzitter van de oudercommissie. De OC is te bereiken via: oc@willemientje.com

7.6 Ouderbijeenkomsten

Ouderavond - Willemientje organiseert eens per jaar (in het najaar) een algemene ouderavond. We bespreken die avond het afgelopen jaar in cijfers en acties, de plannen voor de toekomst en praktische zaken. Ook zorgen we altijd voor een interactief deel waarin we ouders inzicht geven in ons werk of ouders om hun mening vragen. Tijdens de ouderavond heeft de oudercommissie tijd om desgewenst iets te bespreken met de ouders.

Cursus kinder EHBO voor ouders - In samenwerking met de oudercommissie en onze vaste opleider voor EHBO en BHV organiseert Willemientje jaarlijks een (bijna gratis)cursus kinder-EHBO voor ouders.

Thema-avonden - Een a twee keer per jaar is er een thema-avond waarop we, meestal onder begeleiding van een externe deskundige, dieper ingaan op een thema dat leeft onder ouders. Je kunt hierbij denken aan: gezonde voeding, schoolkeuze, peuterpuberteit en andere opvoedkundige thema's.

7.7 Klachtenprocedure

Wij zijn ons bewust van de bijzondere positie die wij hebben omdat de ouder(s) de zorg van hun kind aan ons toevertrouwen. Stichting kindcentrum Willemientje vindt het dan ook van groot belang dat het kind met een gerust hart aan onze zorg overgelaten kan worden. Desondanks kunnen er zich momenten of situaties voordoen die leiden tot bezorgdheid of ontevredenheid en waar de ouder(s) een klacht over zou willen indienen. Hiervoor hebben wij een interne klachtenregeling en zijn we aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang. De regeling is inzichtelijk op kantoor (map 1) voor ouders en medewerkers.

7.8 Vertrouwenspersoon

Voor medewerkers is een vertrouwenspersoon aangesteld via Vertrouwenspersoon Nederland. Zij zijn bereikbaar via 06-43805875 of contact@vertrouwenspersonennederland.nl.

7.9 Privacy

Wij hanteren de gedragscode van Stichting kindcentrum Willemientje. Hierin staat onder meer vermeld hoe wij omgaan met privacygevoelige informatie. Zo verstrekken we privacygegevens nooit aan derden. Dit is conform de wetgeving op dit gebied. Op het gebied van fotograferen en filmen hebben we ons foto- en filmbeleid waarin onder meer staat dat ouders geen foto's en filmpjes mogen maken. Tijdens de intake geven de ouder hun voorkeuren aan en ondertekenen het formulier 'Toestemming Foto en Film'.

8. Veiligheid, hygiëne en kwaliteitszorg

8.1 Zieke kinderen

Wij zijn ons ervan bewust dat een ziek kind onverwachte problemen op kan leveren door verplichtingen op het werk, stage of studie. Toch hopen we dat we op begrip mogen rekenen als we je vragen je zieke kind op te halen. Hieronder geven we duidelijk aan wat de afspraken zijn wanneer een kind ziek is/ wordt.

8.1.1. Wel of niet naar het kinderdagverblijf brengen

Soms is het lastig om als ouder(s) te bepalen of hun kind zich goed genoeg voelt om naar het kinderdagverblijf te gaan. Het kind was bijvoorbeeld de vorige dag niet zo lekker, maar de volgende morgen valt het wel weer mee. Bij twijfel kunnen ouder(s) hun kind gewoon brengen, maar het is belangrijk dat wij goed ingelicht worden en dat we contact op kunnen nemen als het niet gaat.

Als een kind te ziek is om op de groep te verblijven dan is het beter hem of haar thuis te houden. Denk hierbij aan (een combinatie van) symptomen als braken, diarree, pijnklachten, huilerigheid, hangerigheid, niet eten en drinken. Wij kunnen helaas geen een op een zorg bieden en een kind voelt zich thuis het best als het ziek is. Kinderen met een temperatuur boven 38,5 mogen niet gebracht worden.

Het is niet toegestaan kinderen te brengen die in de ochtend paracetamol hebben gekregen. Koorts is een symptoom dat onderdrukt wordt door het toedienen van paracetamol. Als dit is uitgewerkt kan de temperatuur snel oplopen en neemt de kans op een koortsstuip toe. Wij dienen nooit paracetamol toe. Ook niet om de tijd tot ophalen te overbruggen.

Is een kind al een poosje aan het kwakkelen, dan is het soms ook verstandig om even de tijd te nemen om het te laten uitzieken. Bij ons is het vaak drukker dan thuis en loopt een kind meer risico om opnieuw ziek te worden. Het is dan het beste om een paar dagen thuis te blijven om uit te rusten.

8.1.2 Wel of niet ophalen van het kinderdagverblijf

Wanneer een kind tijdens de opvang ziek wordt gelden de volgende afspraken:

- Bij verhoging/ koorts tot 38.5 bellen we om te overleggen. We laten dan weten hoe het met het kind gaat, of het zich nog goed genoeg voelt om te blijven en we overleggen over eventueel eerder ophalen. We geven aan dat kinderen met koorts niet meer in bed worden gelegd. Sommige kinderen kunnen prima af met minder/ geen slaap, maar als we merken dat het kind zich door slaapgebrek (al dan niet in combinatie met verhoging/ koorts tot 38,5) niet goed meer voelt op de groep moet het kind alsnog opgehaald worden.
- Bij een temperatuur van 38.5 en hoger moeten kinderen worden opgehaald. Soms is daar haast bij (als er naast koorts ook (een of meer) andere symptomen zijn zoals braken, diarree, pijnklachten, huilerigheid, hangerigheid, niet eten en drinken) en soms kunnen we overleggen over een tijdstip dat kind en ouder past. De beoordeling is te alle tijden aan de medewerker.
- Wanneer een kind zo ziek is (een combinatie van eerdergenoemde symptomen al dan niet in combinatie met koorts) dat wij het niet langer de zorg kunnen bieden die het nodig heeft moeten kinderen worden opgehaald (zo snel mogelijk en in ieder geval binnen een uur).

8.1.3 Besmettingsgevaar

Bij infectieziekten volgen we de richtlijnen van de GGD en het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid van het RIVM. De richtlijnen vind je in de Kiddi-app van het RIVM (voor IOS en Android). Hierin staat per ziekte uitleg over oorzaak, symptomen en wijze van handelen door het kinderdagverblijf. Onze medewerkers gebruiken op de groep de Kiddi-app en weten zo altijd direct hoe ze moeten handelen. Weren is zelden noodzakelijk, omdat de besmetting vaak al heeft plaatsgevonden voordat de ziekte zich openbaart. Uitzondering hierop is krentenbaard: Kinderen met krentenbaard mogen pas weer komen als de blaasjes zijn ingedroogd of 48 uur na de start van de behandeling met antibiotica.

8.1.4 Hoofdluis

Hoofdluis zijn kleine parasieten die leven van het bloed in de hoofdhuid. Deze parasieten nestelen zich zowel in gewassen als ongewassen haar. Luizen zoeken het liefst warme en behaarde plekjes op, zoals achter oren, in de nek of onder de pony. Hoofdluis zien er grijsblauw of roodbruin uit. De eitjes van de hoofdluis, noemen we neten en zijn grijzig wit. Het lijkt op roos, maar neten kleven vast aan het haar, in tegenstelling tot roos. Hoofdluis begint meestal met jeuk, maar dat hoeft niet altijd. Het is daarom verstandig om je kind regelmatig op luis te controleren. Dit doe je door met een luizenkam door het haar te gaan. Let daarbij vooral goed op bij de plekken waar luizen het liefst zitten, zoals achter de oren en in de nek. Hoofdluizen lopen van het ene naar het andere hoofd en verspreiden zich in een hoog tempo. Daarom is het belangrijk om hoofdluis snel te behandelen.

- Ontdek je thuis de luizen? Laat ons dit dezelfde dag weten via de chat in Bitcare. Zo kunnen we andere ouders direct op de hoogte brengen en vragen om hun kind(eren) te controleren. Zo voorkomen we dat er nog meer kinderen hoofdluis krijgen. We noemen je kind niet bij naam.
- Ontdekken we bij Willemientje de luizen? We brengen je op de hoogte en vragen je je kind direct op te halen, zodat je de behandeling tegen hoofdluis direct kunt starten. Als je je kind thuis behandelt zoals hieronder beschreven, kan je kind daarna gewoon weer komen.
- Een kind met hoofdluis mag naar Willemientje komen, zodra je met de hoofdluisbestrijding bent begonnen.
- Behandel de luizen op de manier zoals hier beschreven:
<https://www.rivm.nl/documenten/folder-hoofdluis-2016>

8.1.5 Medicijngebruik

Als een kind (nog) medicijnen gebruikt als het naar het kinderdagverblijf gaat, verwijzen we naar het protocol 'toediening geneesmiddelen'.

Voor de gezondheid van het kind is het van belang dat we zorgvuldig omgaan met het toedienen van medicijnen. We vragen de ouder(s) het formulier 'toediening medicijnen' in te vullen en te tekenen.

8.2 Zorgprotocol

Pedagogisch medewerkers op het kinderdagverblijf staan naast ouders, verzorgers en hun familie in de opvoeding van de kinderen. De kinderopvang is vaak de eerste plaats waar kinderen regelmatig buiten de eigen gezinssituatie een aantal uren per week tussen leeftijdsgenootjes zijn. Pedagogisch medewerkers maken ontwikkelmomenten van dichtbij mee en zullen daardoor ook signaleren welke kinderen zich langzamer of anders ontwikkelen dan de andere kinderen.

Daarnaast is er bij Willemientje 24 uur per week een pedagogisch coach in huis. Zij ondersteunt kinderen, ouders en medewerkers. Zij observeert gevraagd (door ouders/medewerkers) en ongevraagd kinderen tijdens hun verblijf op de groep. Dat maakt dat we laagdrempelig en frequent extra zicht houden op de ontwikkeling van de kinderen. Tijdens de werkoverleggen (eens per 6 weken) per groep is er veel ruimte voor het bespreken van individuele kinderen.

Om voor deze 'opvallende' kinderen de voorwaarden te scheppen waardoor ze beter kunnen functioneren zijn in het zorgprotocol richtlijnen vastgelegd. Dit protocol ondersteunt medewerkers bij het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling en helpt ze bij het juist doorverwijzen van ouders naar passende instanties. De pedagogisch medewerker kan aan de hand van dit protocol de stappen nemen die nodig zijn om kinderen met opvallend gedrag beter te begeleiden.

Het zorgprotocol is te vinden op kantoor (Map 2 – Beleid & Protocollen). We besteden twee keer per jaar aandacht aan het zorgprotocol tijdens de teamvergaderingen waarbij alle medewerkers aanwezig zijn. In de sociale kaart van de locatie wordt aangegeven met welke externe instanties wij kunnen samenwerken als wij vragen hebben over kinderen. Ouders worden gewezen op de mogelijkheid ondersteuning te vragen bij instanties zoals het Ouder- en Kind Centrum, de Ouder- en Kind Adviseur of de Opvoedpoli).

Wij kunnen hulp inroepen van Okido of Alert4you, opvoedexpertise speciaal voor de kinderopvang. Okido kan worden ingezet om samen met ouders te kijken welke extra ondersteuning een kind nodig heeft in de ontwikkeling. Dit kan resulteren in extra begeleiding op de groep. Alert4You is er voor de medewerkers van de kinderopvang; zij kunnen worden geraadpleegd bij vragen over problemen in de ontwikkeling en hoe daar mee om te gaan.

Wanneer er sprake blijkt van een blijvende gedragsproblematiek, ontwikkelingsachterstand of handicap bij een kind streven we naar een zo goed mogelijke vorm en begeleiding op Willemientje. Er zijn echter grenzen aan de mogelijkheden in een groep kinderen. In een enkel geval moet er gekeken worden of Willemientje het kind nog de opvang kan bieden die het nodig heeft.

8.3 Vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Wanneer op het kinderdagverblijf het vermoeden bestaat dat een kind mishandeld of seksueel misbruikt wordt, zal er, na intern overleg tussen de pedagogisch medewerkers, en de aandachtsfunctionaris, gehandeld worden volgens de 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'.

In deze meldcode worden drie te volgen routes beschreven wanneer er sprake is van vermoeden van kindermishandeling:

1. Route bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling
2. Route bij signalen van kindermishandeling door een beroepskracht
3. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

De pedagogisch coach is opgeleid tot aandachtsfunctionaris. Zij zorgt ervoor dat het onderwerp onder de aandacht blijft en signalen worden opgemerkt. De medewerkers zijn getraind in het signaleren en het volgen van de verschillende routes.

We besteden minimaal twee keer per jaar aandacht aan de meldcode tijdens de teamvergaderingen waarbij alle medewerkers aanwezig zijn. Daarnaast staat de meldcode app op alle iPads die op de groepen gebruikt worden.

8.4 Beleid Veiligheid en Gezondheid

Kinderen moeten beschermd worden tegen grote risico's en leren omgaan met kleine risico's. Onze aanpak staat beschreven in ons gezondheid- en veiligheidsbeleid. Dit beleid is op verzoek in te zien. We zorgen voor een continu proces rondom beleidsvorming, implementatie, evaluatie en actualisatie. Wij krijgen hierbij ondersteuning van risico-monitor.nl (onderdeel van veiligheid.nl).

8.5 Inspectie Kinderopvang

Jaarlijks wordt het kinderdagverblijf onaangekondigd door de GGD geïnspecteerd waarbij de inspecteur kijkt of er kwalitatief goede kinderopvang wordt geleverd. Hierbij wordt gekeken of er voldaan wordt aan de kwaliteitseisen op het gebied van ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte, het aantal kinderen per pedagogisch medewerker, het pedagogisch beleid en de pedagogische praktijk, klachten. De GGD-rapporten zijn openbaar. De link naar de meest recente versie staat op onze website.

8.6 Bedrijfs hulpverlening en EHBO

Alle vaste medewerkers beschikken over een Kinder EHBO-diploma. Jaarlijks herhalen ze praktijk en/ of theorie. Op onze locatie zijn daarnaast opgeleide bedrijfs hulpverleners (BHV'ers) aanwezig. Zij zijn o.a. verantwoordelijk voor het houden en evalueren van de calamiteitenoefeningen die 2 keer per jaar worden gehouden. Elke dag is er tenminste één BHV'er aanwezig. Ook zij herhalen de training jaarlijks. Elk jaar nodigen we de brandweer uit voor een thema-avond over (brand)veiligheid waarin o.a. ons ontruimingsplan inhoudelijk wordt besproken en indien nodig aangepast.

8.7 Afspraken en regels voor medewerkers

Afspraken en regels voor medewerkers hebben wij vastgelegd in werkafspraken en werkinstructies die volgen uit de jaarlijkse inventarisatie op het gebied van veiligheid en gezondheid. Deze zitten in de map op kantoor. Ook aan onze invalmedewerkers wordt gevraagd deze afspraken te lezen voordat zij starten met hun werkzaamheden. Deze werkinstructies en andere bijzonderheden kunnen zij vinden in de invalmap die ze toegereikt krijgen van een vaste pedagogisch medewerker.

8.8 Interne overlegstructuur

Het voltallige team voert eens per 6 weken overleg. We organiseren deze bijeenkomst in de avond en het heeft vaak een thematisch karakter. Je kunt hierbij denken aan een avond over het pedagogisch werkplan, interactievaardigheden, brandveiligheid en de Meldcode.

Per groep wordt eens per zes weken overlegd over zaken die voornamelijk de groep betreffen. Je kunt hierbij denken aan samenwerken, het geven van feedback, fysieke ruimte, pedagogisch handelen en de kindbespreking. Deze overleggen vinden overdag plaats en om rustig te kunnen overleggen zonder de kinderen te benadelen zetten we voor deze overleggen (bekende) invalkrachten in.

8.9 Deskundigheidsbevordering

We vinden het belangrijk dat het team zich blijft ontwikkelen en daarom doen we aan deskundigheidsbevordering. Dat kan ingegeven zijn door nieuwe wet- en regelgeving, zoals bij de training over de Meldcode, vanuit verbeterplannen die ingezet worden door de directie zoals bij de Taal en Interactievaardigheden-training of omdat een medewerker tijdens het halfjaarlijkse POP-gesprek (Persoonlijk Ontwikkel Plan) aangeeft zich verder te willen verdiepen in een onderwerp. Per medewerker wordt een jaarlijks budget vastgesteld.

8.10 Klanttevredenheid

Wij voeren elke twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek uit in samenwerking met de oudercommissie. Wij maken gebruik van de diensten van tevreden.nl. De uitkomsten worden binnen de diverse overleggen besproken (bestuur, oudercommissie, team, groep) en waar nodig wordt er een actieplan opgesteld.